

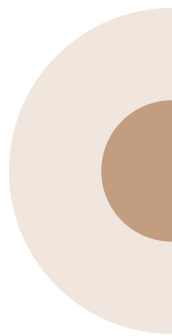
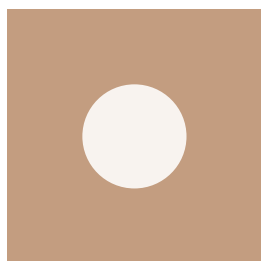
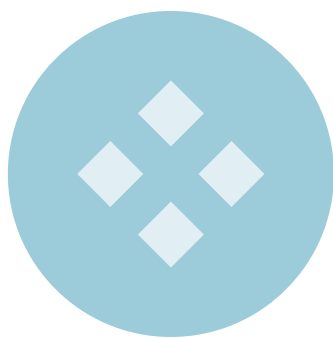
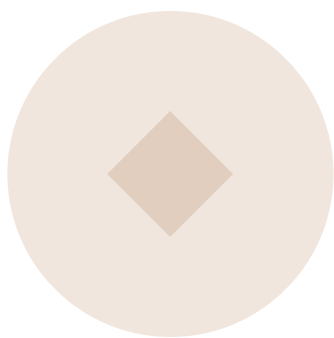
ПОЛЯКИ ПРО УКРАЇНУ

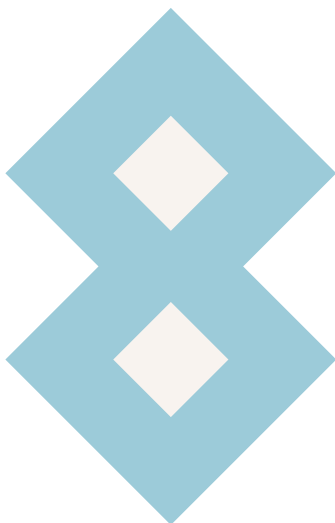
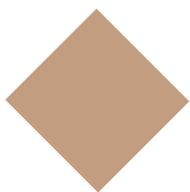
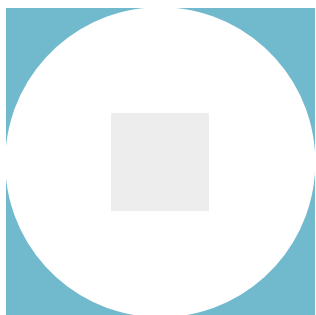
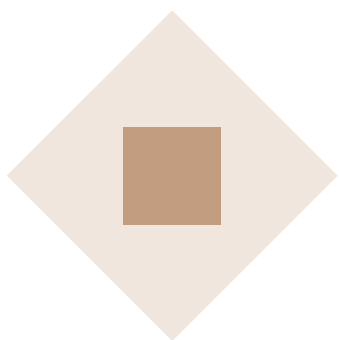
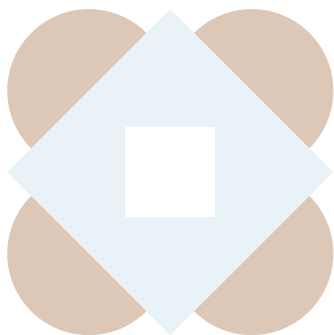

Варшава, січень 2026

Звіт дослідження для
Центру Мєрошевського

ТА ПОЛЬСЬКО- УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ 2025

ПОЛЯКИ ПРО УКРАЇНУ ТА ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ 2025

Звіт дослідження для
Центру Мєрошевського

Варшава, січень 2026
Центр Мєрошевського

Опитування

ARC Rynek i Opinia

Автори звіту

Маріуш Гриц, Лукаш Мазуркеві

Проведення фокусованих групових інтерв'ю (ФГІ)

Ґжеґоґ Сигновські

Редактор

Iga Kruk-Jurawska

Copyright by

Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego

Графічний дизайн та верстка

dobosz.studio

Видавець

Центр діалогу ім. Юліуша Мєрошевського

вул. Ясна 14/16а, 00-041 Варшава, Польща

тел. + 48 22 295 00 30

e-mail: kontakt@mieroszewski.pl

www.mieroszewski.pl

Зміст

1. Вступ – тло та контекст дослідження	6
2. Інформація про дослідження	8
3. Загальні асоціації та ставлення	12
4. Джерела інформації	29
5. Політика	34
6. Історія	50
7. Інтеграція України з НАТО та ЄС	54
8. Спільні інтереси та суперечки	60
9. Війна	69
10. Підсумки	73

1. Вступ – тло та контекст дослідження

Перебіг подій, пов'язаних із війною в Україні, на четвертому році її тривання набув особливо посиленої динаміки. Громадська думка, яка вже певною мірою звикла до відносної рівноваги сил на фронті, постала перед обличчям значно вищої інтенсивності подій. Багато що змінилося також у польському суспільно-політичному житті.

Переломна в багатьох аспектах зустріч в Овальному кабінеті, що відбулася в лютому 2025 року за участі президентів США та України, дала змогу громадській думці усвідомити масштаб змін у підході до цього конфлікту з боку американської адміністрації. Це був не лише суто політичний перелом, а й абсолютно нова наративна та емоційна ситуація. Можна сказати, відбулася фрагментація згуртованого раніше наративу всього Заходу і наповнення його високотранзакційними елементами замість раніше домінантного ціннісного компонента.

У першому півріччі угода про експлуатацію українських родовищ корисних копалин стала символом цього нового підходу, тоді як у другому – побоювання щодо залаштуноквих домовленостей між США та Росією. На загальну картину ситуації також накладається напруженість між Сполученими Штатами та Європою, а також між прихильниками та противниками політики Дональда Трампа, що не завжди є очевидними для громадської думки.

Польська громадська думка, сильно залучена до українських справ, особливо чітко відчула цю трансформацію. Події всього 2025 року спричинили коливання настроїв та раптові зміни сюжетної лінії в поточному «мирному процесі». Уже саме відстежування цих подій, з їхніми неясними й несподіваними епізодами, істотно посилює відчуття невизначеності щодо напрямку, в якому розвивається міжнародна ситуація. Польська чутливість особливо реагує на сигнали загроз для союзницької солідарності Заходу, а найбільше на потенційні угоди, які не беруть до уваги суб'єктність держав регіону. Поступовий відхід США від

визначення ситуації на початку війни (ми захищаємо цінності та принципи західної цивілізації, яким загрожує Росія) на користь нового підходу (потрібно якомога швидше припинити цей конфлікт, стабілізувати відносини з Росією та зайнятися іншими викликами) є болісною зміною для польської аудиторії.

Втім, це були не єдині джерела соціальної напруженості та побоювань, пов'язаних з триваючою війною. 2025 рік також ознаменувався ескалацією гібридних дій Росії та Білорусі, які завдали безпосереднього удару по безпеці Польщі. Вторгнення дронів у польський повітряний простір, акти диверсій на залізниці, кібератаки, постійне випробування польських систем реагування та дезінформаційні кампанії – всі ці події вже стали невід'ємною частиною повсякденного життя в Польщі.

Відповідно до занепокоєнь, висловлених, зокрема, у звіті за результатами попередньої хвилі дослідження думок поляків щодо України та польсько-українських відносин, також відбулася зміна у ставленні до українських справ польських політичних еліт. Якщо в кампанії, що передувала парламентським виборам 2023 року, основні політичні сили представляли схожі погляди на тему України та її громадян, які перебувають у Польщі, то президентська кампанія 2025 року зазнала суттєвих змін у цьому питанні. Ставлення до біженців, їхнього правового та соціального становища, а також підхід до України та її керівництва стали предметом політичних ігор в рамках виборчої кампанії. В їх результаті в головну течію дебатів були введені нові акценти: скептицизм, критичні ноти та навіть відверта нехоть. Між висловлюваннями та діями політиків і поглядами громадської думки завжди існує зворотний зв'язок. Ці дві сфери впливають одна на одну, підсилюють свої арсенали поглядів та аргументів.

Однак, разом з тим суспільне життя в Польщі, закріпленим елементом якого є українці, точиться у своєму ритмі. Інциденти та місцева напруженість,

які виникають час від часу, не змінюють ситуацію настільки, щоб можна було говорити про повний розвиток тенденції допомоги та доброзичливості до гостей з цієї країни. Багато з них глибоко вплелися в соціальну тканину, знайшли стабільність у Польщі та роблять значний внесок у польське економічне та соціальне життя.

Протягом періоду, який тут обговорюється, відбулася ще одна подія, що мала важливе значення для сприйняття середовища української еміграції в Польщі. У серпні 2025 року на Національному стадіоні у Варшаві відбувся концерт білоруського репера Макса Коржа, який ознаменувався інцидентами та порушеннями громадського порядку, за участю, серед іншого, українців. ЗМІ у повідомленнях зосередилися на сюжеті з демонстрацією деякими учасниками концерту націоналістичної символіки, яка викликає різко негативні емоції у поляків. Проте, з точки зору польської громадськості важливішим було дещо інше. Цей концерт дав усвідомлення багатьом, що іммігрантські спільноти зі Східної Європи, зокрема з України, мають своє власне культурне та суспільне життя, здатні заповнити найбільший глядацький простір, а їхні зірки залишаються фактично невідомими польській публіці. Це була ненавмисна демонстрація сили, суспільної

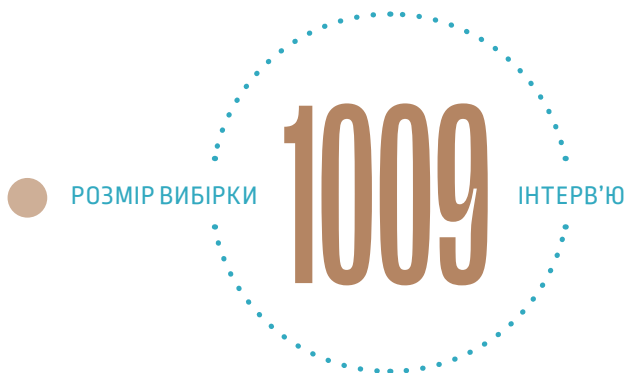
динаміки та культурної ідентичності спільноти іммігрантів, що для частини польської громадськості було значною несподіванкою.

Відтак можна сказати, що третя хвиля досліджень, про які йдеться в цьому звіті, проведених за дорученням Центру Мєрошевського, відбулася за умов посилення неоднозначності в українських справах. Втрачена цілісність наративу Заходу, послаблення його етичної складової на користь транзакційного реалізму, вплутування української тематики у внутрішню політику Польщі та зростання гібридних загроз – ось головні елементи тла обговорюваних тут результатів. Як це нове тло вплинуло на погляди польської громадської думки? Чи змінилася динаміка подій навколо України ставлення поляків до українських справ?

Як і в попередні роки, дослідження поєднує кількісний підхід (опитування) з якісним компонентом (групові дискусії), що дозволяє отримати більш поглиблений образ поглядів поляків на Україну та польсько-українські відносини. Порівняння з попередніми опитуваннями дозволяє оцінити масштаби та напрямок змін у цих поглядах та суспільних емоціях, що їх супроводжують.

2. Інформація про дослідження

Методологія

Дослідження складалося з двох частин: якісної та кількісної, за тією самою схемою, що й у двох попередніх хвилях опитувань.

У межах якісної частини було проведено сім фокус-групових інтерв'ю (ФГІ) — по два в Любліні, Вроцлаві та Ловичі, а також одне в Ряшеві. У Любліні, Вроцлаві та Ловичі групи були відібрані за критерієм віку респондентів: у кожному місті було проведено одне інтерв'ю з особами молодшого віку (26–45 років) та одне з людьми віком 46–65 років, за винятком Ряшева, де респондентами були особи віком 30–60 років.

Вибір міст для фокус-групових інтерв'ю був продиктований, з одного боку, необхідністю регіональної розпорошеності та забезпеченням різної відстані від східного кордону, а з іншого враховував розмір населеного пункту, так щоб були представлені малі, середні та великі міста.

Кількісне дослідження було проведено за методикою онлайн-опитувань (CAWI) на загальній вибірці N=1009 осіб віком 18–65 років, репрезентативної для структури польського суспільства за статтю, розміром місця проживання та воєводством, з використанням epanel.pl, інтернет-дослідницької панелі фірми ARC Rynek i Opinia.

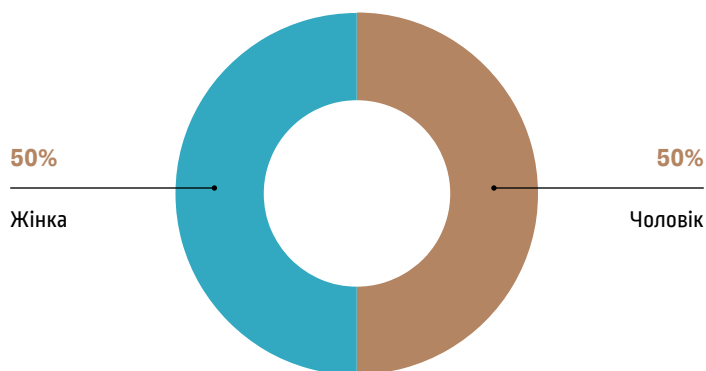
Опитування відбулося у листопаді 2025 року.

На деяких діаграмах дані не підсумовуються до 100%. Така ситуація трапляється у запитаннях із можливістю кількох відповідей. У випадку запитань, де передбачено лише одну відповідь, незначні відхилення від 100% пов'язані з округленням відсоткових показників.

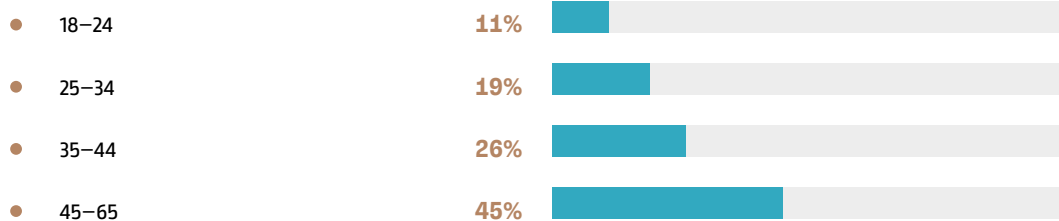

Структура вибірки для дослідження

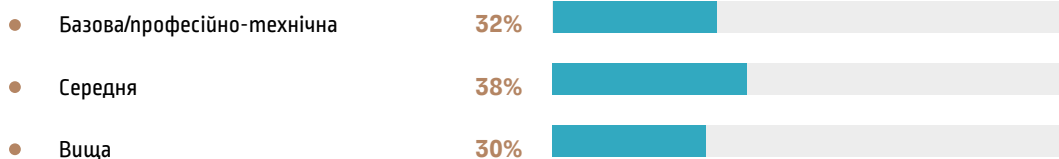
Стать

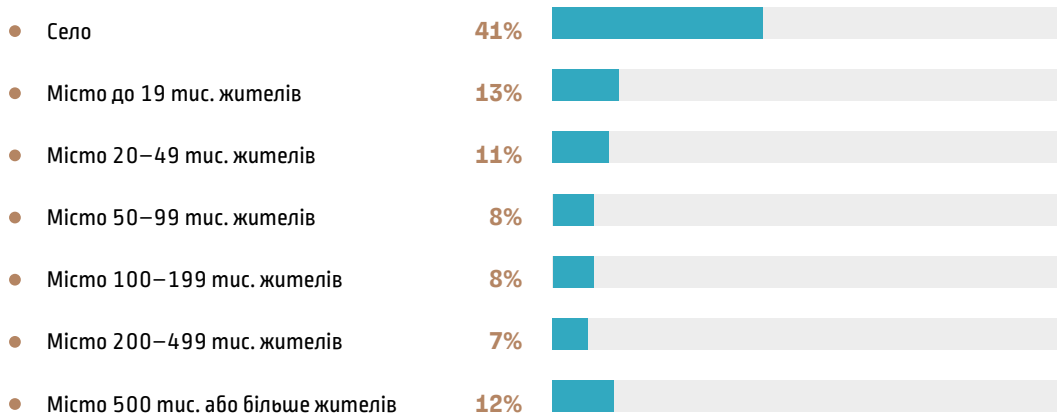
Вік

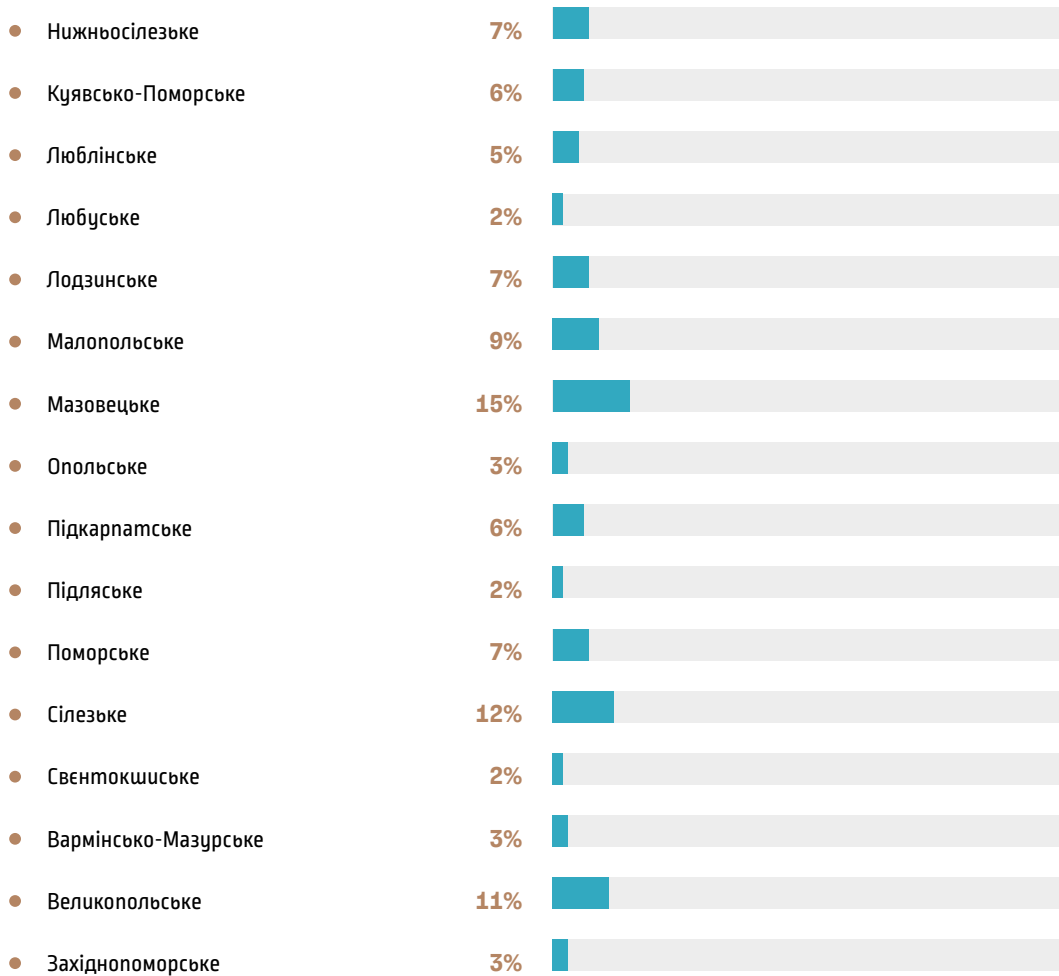
Освіта

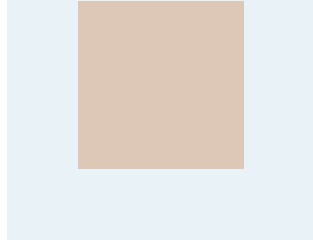

Розмір населеного пункту

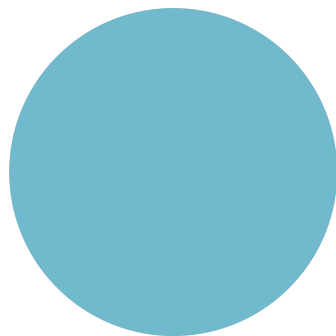
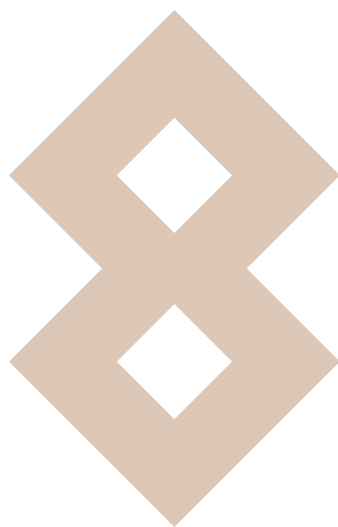
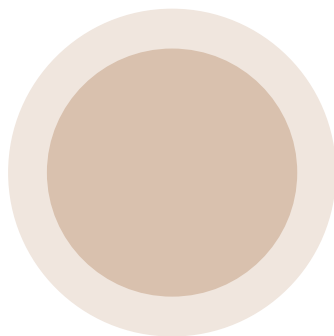

Воєводство

Загальні асоціації та ставлення

Україна

У фокус-групових дослідженнях Україна викликає у поляків дуже сильні, часто амбівалентні емоції. Майже кожен респондент, коли його запитали про його першу

асоціацію, без вагань відповідає: війна, Росія, біженці, допомога/підтримка, але також втома та історичні суперечності.

↓ ГРАФІК 1:

Спонтанні асоціації з «Україною»

Асоціація з Україною, що повторюється найчастіше – це війна, її драма та її наслідки. Респонденти не приховують, що ця тема домінує над усіма іншими.

Україна? Перше, що спадає на думку, – війна. Такі картини як люди втікали, як матері з дітьми йшли через кордон... Ось що весь час постає перед очима.

[Вроцлав, молодші особи]

Для мене це країна, яка воює, яка в руїнах, яка страждає. І це головна асоціація, яка з'являється відразу, перш ніж я думаю про щось інше.

[Люблін, молодші особи]

Війна – це не лише контекст, а й фільтр, крізь який поляки дивляться на Україну. Багато респондентів підкреслюють, що допомога Україні була одним із найважливіших моментів солідарності громади в Польщі за останні роки.

Я пам'ятаю той перший раз, коли всі допомагали. Це було неймовірно. Національна мобілізація. Кожен робив щось від щирого серця.

[Вроцлав, старші особи]

Однак сьогодні асоціації дещо відмінні – більш реалістичні, часом гіркі. Учасники дослідження бачать, що війна триває довго, і що допомога Україні та українцям – це вже не тимчасовий захід, а постійна частина державної політики.

Допомога? Так. Але зараз вже за правилами, а не все «на ура». Бо це працювало лише одномоментно.

[Лович, молодші особи]

Хоча багато респондентів визнають, що їхні знання з історії України обмежені, то асоціації з важким минулим, особливо з Волинською різаниною, регулярно повертаються. Дарма що історія не визначає ставлення, а все таки вона створює тло, яке не можна ігнорувати в поточній перспективі.

Це все повертається. Брат прадіда, діда... ці оповіді. І це та асоціація, яка в мене виникає в голові, навіть якщо це було давно.

[Вроцлав, старші особи]

Так само як і той Бандера... всі про нього чули, хоча ніхто точно не знає, що відбувалося. Але ця асоціація з Україною діє дуже сильно.

[Лович, молодші особи]

Україна також постає для поляків як лінія фронту, яка захищає Польщу:

Щойно Україна впаде, ми будемо наступними. Це асоціація, яку має кожен, навіть якщо і не говорить про це вголос.

[Вроцлав, молодші особи]

Це країна, яка зараз бореться за нас. Вона тримає Росію на відстані.

[Ряшів, змішана вікова група]

Українці

Війна в Україні призвела до того, що поляки пізнали українців ближче, ніж будь-коли раніше, — як біженців, сусідів, колег по роботі та членів місцевої громади. Однак, аналіз висловлювань респондентів у фокус-групових дослідженнях показує, що образ українців в очах поляків одночасно сповнений захопленням, а також позначений чіткими рисами та неоднозначностями.

За оцінкою поляків українці є працьовитими та амбітними, але також, на думку деяких груп — претензійні [безпідставно надмірно вимогливі] та

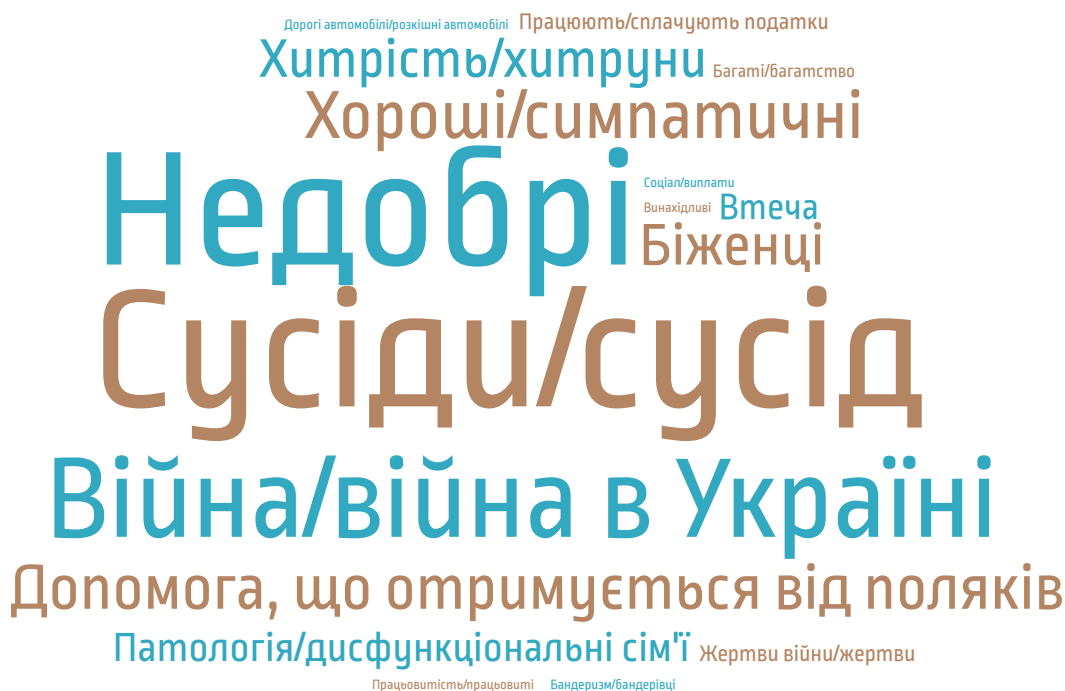
орієнтовані на вигоду. Це сильно поляризований образ, який ґрунтується на контрастних наративах, що функціонують паралельно.

Україна — це біженці. Це черги в пунктах допомоги, школи, повні дітей з України, мова, яку чути в магазинах. Ми бачимо це щодня.

[Вроцлав, молодші особи]

↓ ГРАФІК 2:

Спонтанні асоціації зі словом «українці»

Найсильніший позитивний наратив стосується рідності українців у боротьбі за свою державу. Поляки бачать в українцях силу, в наявності якої у себе вони не завжди можуть бути впевнені. Це захоплення є одним із фундаментів солідарності з Україною.

Багато висловлювань показують, що поляки досі бачать українців насамперед як жертв війни. Такий образ формує емоційне розуміння та моральне виправдання допомоги.

Я бачила матерів з дітьми, у яких нічого не було. Вони приїхали сюди лише з одним рюкзаком. Як я можу їх не розуміти? Це нормальні люди, які хотіли вижити.

[Лович, старші особи]

У багатьох висловлюваннях українські мігранти сприймаються як працелюбні, чесні та скромні. Багато поляків навіть кажуть, що без українських працівників багато галузей не вижили б.

У мене є сусіди-українці – вони працюють з ранку до вечора, діти до школи, все спокійно. Вони хочуть жити тут нормальним життям, не виглядати так, ніби мають на щось право.

[Лович, старші особи]

У мене на роботі кілька українок, супердівчата. Організовані, сумлінні, вони зроблять усе. Якби всі були такими, не було б жодних проблем.

[Люблін, старші особи]

Найсильніший негативний наратив стосується претензійності, особливо в контексті грошових виплат державним коштом. На думку опитуваних, це не вимога до українців як соціальної групи, а розчарування відсутністю належного контролю за системою допомоги.

Деякі то приїжджають лише заради 800 Плюс. Вони їх візьмуть, повернуться і знову приїдуть. І саме це викликає найбільше гніву, бо ми на це працюємо.

[Лович, молодші особи]

Я не проти них, лише проти хитрості. Якщо хтось приїжджає сюди та не має наміру працювати, то я сильно перепрошую...

[Ряшів, змішана вікова група]

Серед частини поляків також з'являється тема відсутності інтеграції, особливо з боку дорослих мігрантів.

Якщо хтось хоче залишитися тут, то нехай вчить мову. А іноді вони тут роками та все одно по-своєму. Як нам створити єдине суспільство?

[Люблін, молодші особи]

Діти, так, вони чудово вписуються. Але дорослі? Багато хто навіть не пробує.

[Лович, молодші особи]

Поляки очікують інтеграційних зусиль – таких, що мають радше символічний характер, насамперед пов'язаних з мовою. Найбільш характерним тоном висловлювань поляків є виважений, а не ворожий.

Я нічого не маю проти українців. Справді. Просто має бути порядок, правила. Щоб не було так, що одні мають більше, а інші менше.

[Ряшів, змішана вікова група]

Ця думка узагальнює панівну позицію: прийняття українців як людей, але критика державної політики, яка на думку цієї частини поляків, породжує конфлікти та нерівність.

Поляки та українці стають дедалі ближчими у своєму повсякденному житті. Особистий досвід стає нормою, хоча прямі контакти з Україною – що зрозуміло, враховуючи нинішні обставини все ще обмежені.

Хоча публічні дебати щодо польсько-українських відносин часто зосереджуються на політиці, безпеці або історії, дані розкривають іншу, більш соціальну картину цих відносин – таку, яка показує, наскільки сильно змінився повсякденний досвід поляків за останні роки. Цілих 69% опитаних заявляють, що особисто знають якогось українця або українку. Це найвищий

показник у звіті та доказ того, що присутність української громади в Польщі стала чимось звичайним.

Кожен п'ятий респондент (22%) працює або навчається в тому ж закладі, що й вихідці з України. Це означає, що професійні та соціальні контакти є другим за поширеністю джерелом взаємного пізнання — значно важливішим, ніж подорожі (наразі обмежені), сім'я чи участь у культурних заходах.

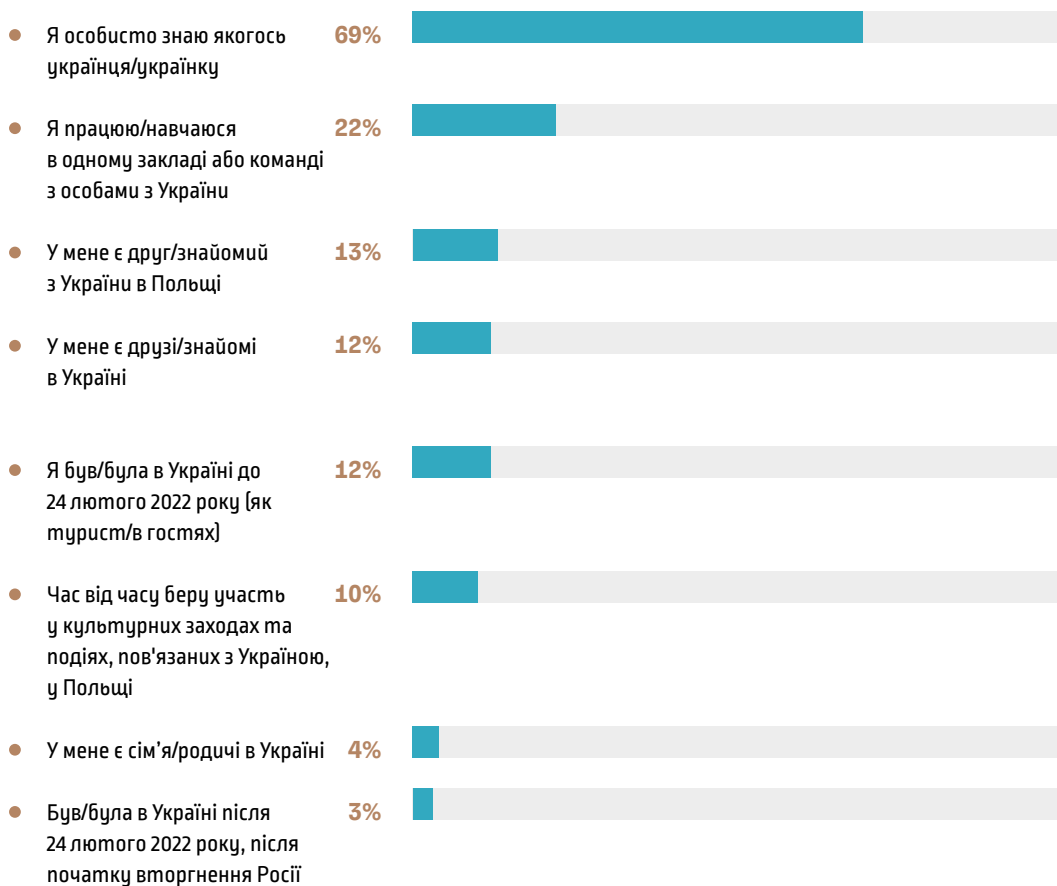
Водночас мало хто з поляків мав нагоду відвідати Україну, особливо після початку повномасштабної російської агресії у 2022 році. Лише 3% опитаних відвідали Україну за цей час. Раніше подорожі також не були

поширеними — про них заявило 12% респондентів. Тож чітко видно, що безпосереднє знання про країну не є головним джерелом досвіду чи думок поляків про Україну.

Однак помітні особисті знайомства та приятельські відносини: 12% опитаних мають друзів чи знайомих в Україні, а 13% мають друга чи подругу з України, які проживають в Польщі. Кожен десятий бере участь у культурних заходах, пов'язаних з Україною, що свідчить про те, що інтерес до культури сусідньої країни зростає, хоча він все ще стосується меншої частини суспільства.

↓ ГРАФІК 3:

Особистий досвід, пов'язаний з Україною та українцями

Ставлення поляків до українців, які проживають у Польщі, зазнало погіршення проти того, яке декларувалося в період до 24 лютого 2022 року. Нині спостерігається зсув у бік негативних оцінок: відсоток негативних оцінок зріс з **21%** до **35%** (+14 відсоткових пунктів), за одночасного зменшення нейтральних з **21%** до **15%** (-6 відсоткових пунктів). Позитивне ставлення залишається найпоширенішим, але є меншим (з **43%** до **39%**, -4 відсоткові пункти). Водночас частка відповідей «не знаю/важко сказати» зменшилася (з **15%** до **10%**).

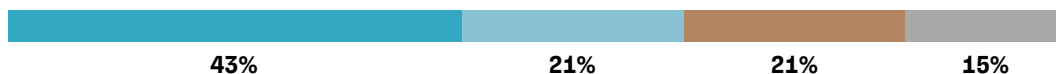
Позитивне ставлення чітко диференційоване за політичною симпатією та рівнем освіти, а також меншою мірою за статтю та віком.

Нині найбільше позитивних оцінок щодо українців, які проживають у Польщі, висловлюють: прихильники «Нової лівиці» (**60%**) та «Громадянської коаліції» (**56%**), особи з вищою освітою (**49%**), респонденти віком 45–65 років та чоловіки (по **45%**). Найменше позитивних оцінок декларують: виборці «Конфедерації» (**18%**), особи з базовою середньою/професійно-технічною освітою (**30%**), респонденти віком 25–44 років (**32–33%**) та жінки (**33%**).

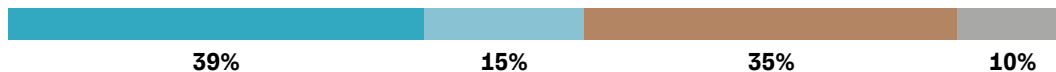
↓ ГРАФІК 4:

Ставлення до українців, які проживають у Польщі

Яким було ваше ставлення до українців, які проживали в Польщі до 24.02.2022?

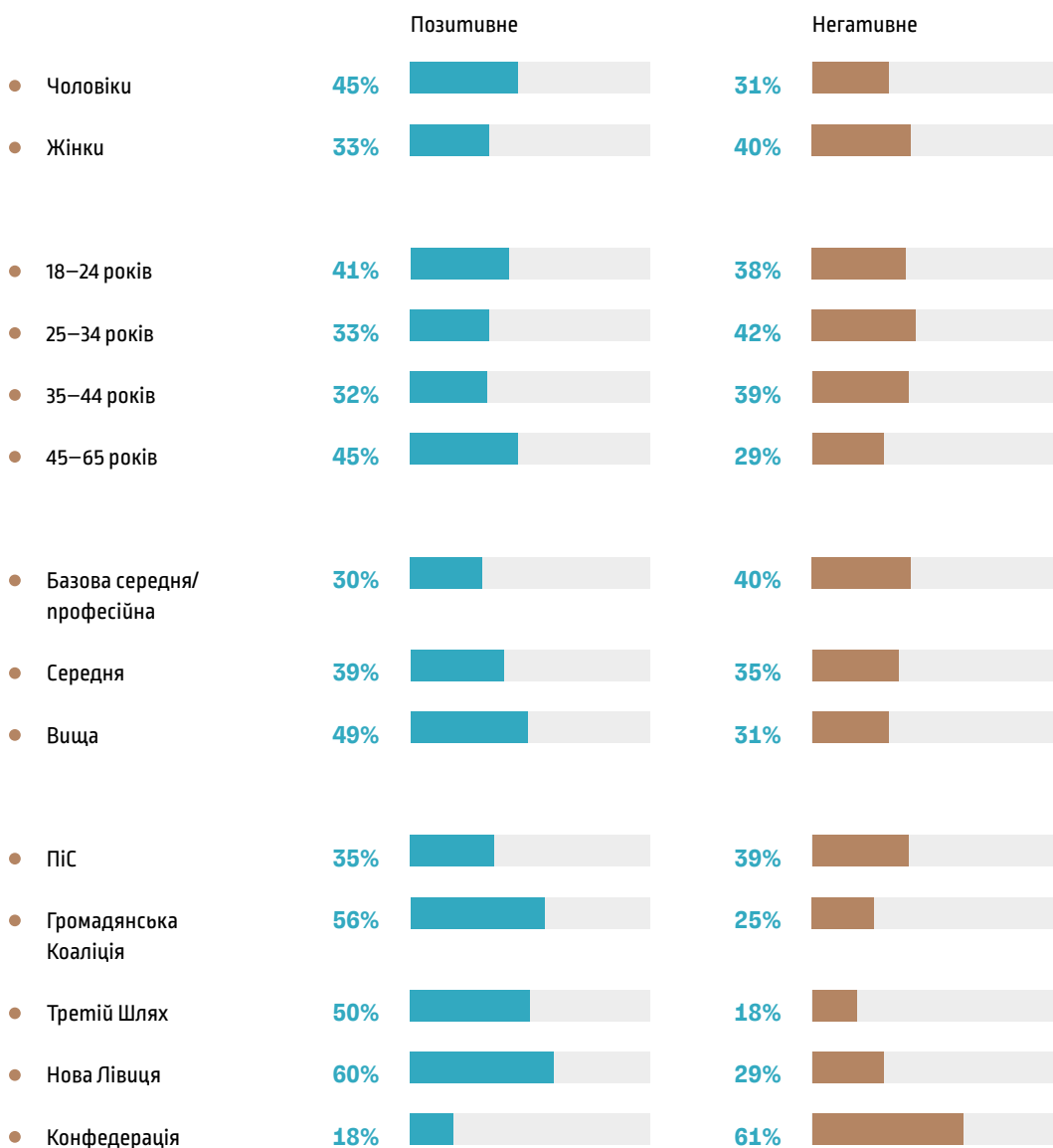

Яке зараз ваше загальне ставлення до українців, які живуть у Польщі?

↓ ГРАФІК 5:

Яке зараз ваше загальне ставлення до українців, які проживають у Польщі? Аналіз у різних соціальних групах

На відміну від оцінок, що стосуються українців, які проживають у Польщі, ставлення до українців, які проживають у власній країні, є більш стабільним.

До 24.02.2022 року домінувало позитивне ставлення (45%), і нині воно залишається на дуже схожому рівні (44%, -1 відсотковий пункт). Частка нейтральних думок дещо зменшилася (з 22% до 20%, -2 відсоткові пункти). Найбільш помітною зміною є збільшення негативного ставлення (з 15% до 20%, +5 відсоткових пунктів). Водночас зменшилася кількість відповідей

«не знаю/важко сказати» (з 18% до 15%, -3 відсоткові пункти).

Найбільш позитивні оцінки щодо українців, які проживають в Україні, мають: виборці «Громадянської коаліції» (61%), особи з вищою освітою (58%), респонденти віком 45–65 років (49%) та чоловіки (48%).

Найменш позитивні оцінки декларують: виборці «Конфедерації» (27%), особи з базовою середньою/професійно-технічною освітою (33%), респонденти віком 25–44 років (40%) та жінки (41%).

↓ ГРАФІК 6:

Ставлення до українців, які проживають в Україні

Яким було ваше ставлення до українців, які жили в Україні до 24.02.2022?

Як би ви оцінили своє загальне ставлення до українців, які живуть в Україні?

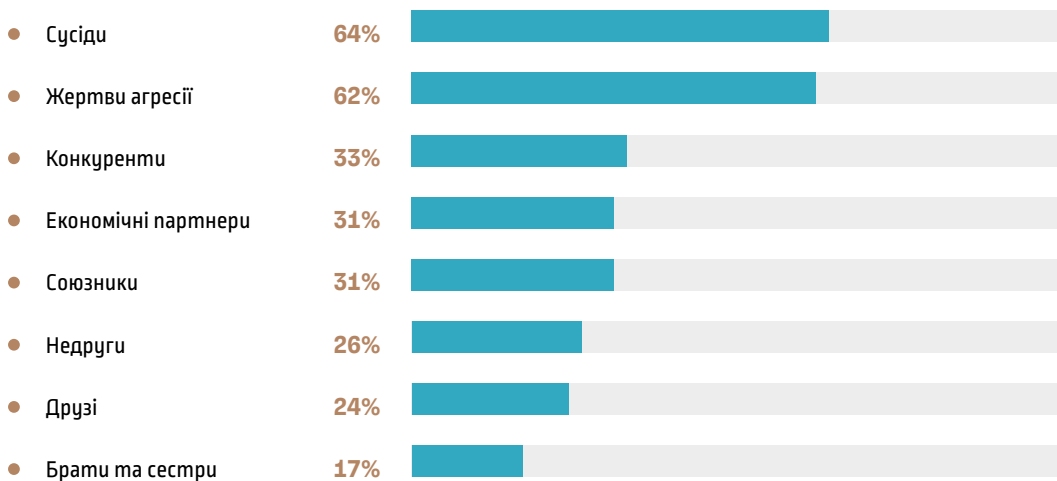

Сьогодні поляки найчастіше вбачають в українцях «сусідів» [64%] та «жертв агресії» [62%] – це показує, що домінує перспектива географічної близькості та співчуття, пов'язаного з війною, яка триває. Водночас досить суттєвий відсоток опитаних також сприймають їх в категоріях суперництва («конкуренти» – 33%) та прагматичної співпраці («економічні партнери» та «союзники» – по 31%). Відносно рідше українців описують як «друзів» [24%] або «братів та сестер» [17%], тоді як цілих 26% бачать в них «недругів».

Висновки на підставі даних щодо ставлення до українців наводять на думку, що проблема є складною: вона поєднує елементи солідарності та співчуття з почуттям конкуренції та наявністю напруженості. Близькість та емпатія помітні, але вони ще повсюдно не трансформуються у глибоке почуття спільноти («брати та сестри»).

↓ ГРАФІК 7:

Які з наведених нижче визначень наразі відповідають вашому ставленню до українців?

Прихильність до українців у різних соціальних ролях є загалом високою, особливо в ситуаціях повсякденного співіснування та співпраці. Найвищий рівень прихильності стосується проживання в одному населеному пункті (70%), роботи в одному колективі (67%) та сусідства в одному будинку (66%). Це означає, що більшість поляків не мають проблем з близькою, регулярно присутністю українців у своєму оточенні.

Сприйняття українців як мешканців Польщі є дещо нижче, хоча все ще високе (65%). Більш особисті та

емоційно вимогливі стосунки, такі як близька дружба (56%) або шлюб (45%), зустрічаються з меншою відкритістю.

Загальні результати показують, що поляки почуваються найкомфортніше з українцями в сусідських та професійних ролях, тоді як сприйняття послаблюється в міру переходу до більш приязних взаємин.

↓ ГРАФІК 8:

Наскільки ви сприйняли б українця/українку у ролі:

Мешканця того ж населеного пункту

Співробітника в трудовому колективі

Сусіда у тому ж будинку

Мешканця Польщі

Близького друга/подруги

Чоловіка/дружини або члена сім'ї

■ Сприйняття

■ Несприйняття

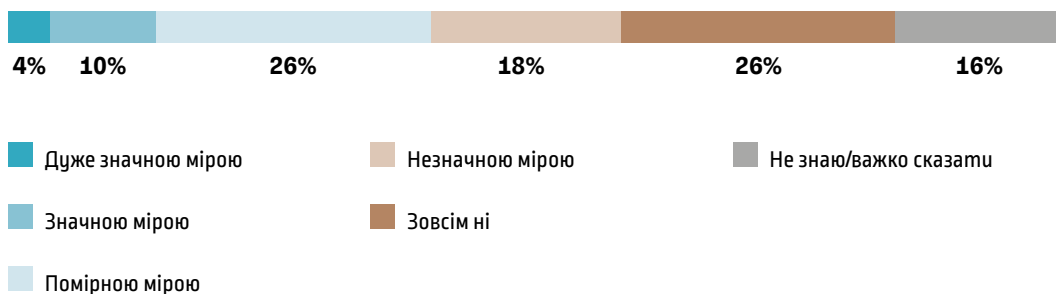
■ Складно сказати

Розподіл відповідей свідчить про те, що у разі нової хвилі біженців готовність поляків допомагати буде переважно обмеженою: **26%** заявляють, що взагалі не допомагатимуть, а ще **18%** кажуть, що робитимуть це лише в невеликій мірі (загалом **44%**). Водночас **26%** опитаних заявляють про помірний ступінь допомоги, що свідчить про відкритість до підтримки, але радше у більш стриманий спосіб. Про високу готовність (у значній або дуже значній мірі) заявляють

14%. Також значними є **16%** відповідей «не знаю/важко сказати», які можуть бути відбиттям невпевненості щодо власних ресурсів та зовнішніх обставин. Таким чином, у цілому дані демонструють певний потенціал для допомоги, але без масової мобілізації, подібної на кшталт тієї, яка спостерігалася у 2022 році, що варто враховувати під час планування заходів державних установ та неурядових організацій.

↓ ГРАФІК 9:

Готовність допомогти українцям у разі нової хвилі біженців

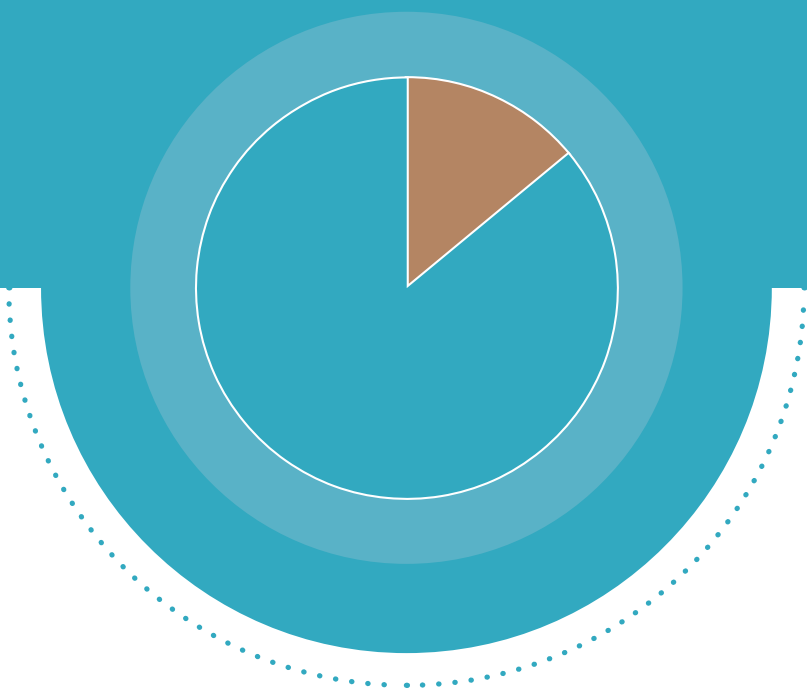

Готовність допомогти українцям
у разі нової хвилі біженців

*Дуже значною/значною
мірою*

14%

Розподіл відповідей показує, що готовність допомогти зосереджена переважно на низькозатратних та простих у виконанні формах. Найчастіше декларується «надання грошей або майнової допомоги речами» (35%). На другому місці знаходиться «участь у місцевих заходах зі збору допомоги або волонтерських акціях» (26%), що наводить на думку про відкритість до надання спільної підтримки, але зазвичай на епізодичній основі та з обмеженим навантаженням.

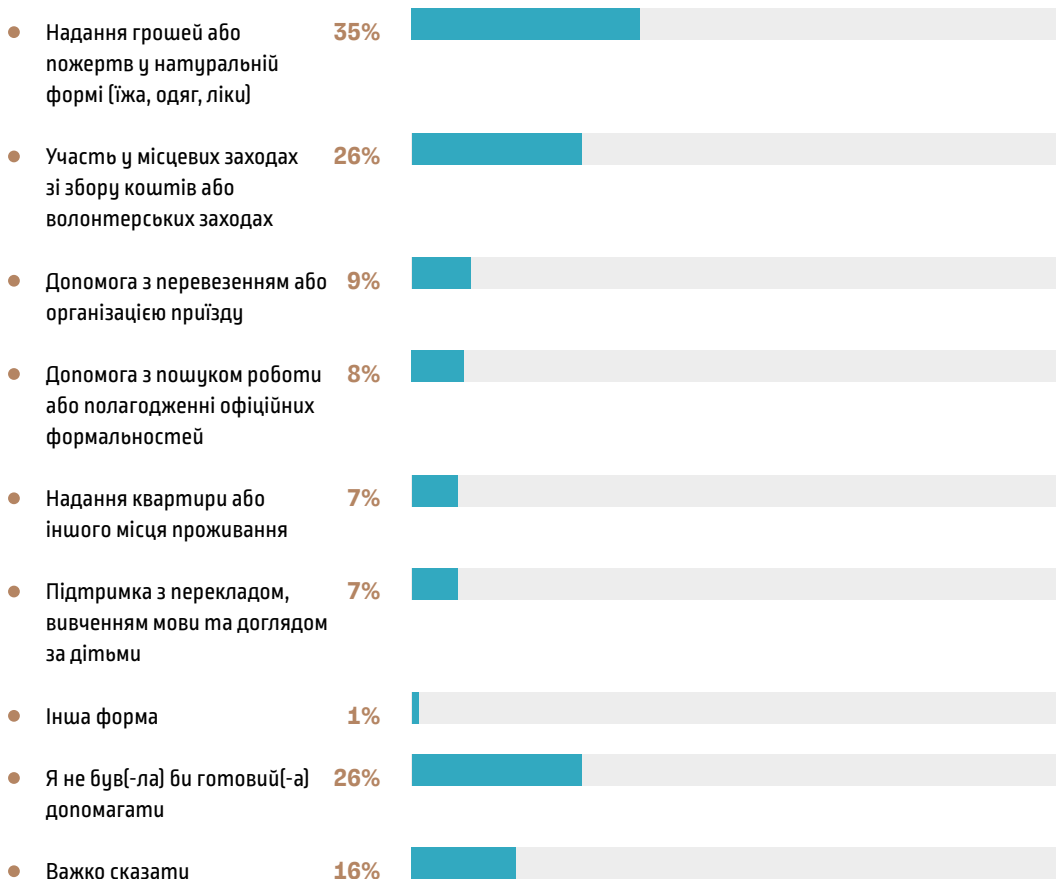
Форми, що потребують більше часу, відповідальності та прямого контакту, вказуються значно рідше: «допомога з перевезенням або організацією приїзду» декларують 9%, «підтримка у пошуку роботи або полагодженні офіційних формальностей» – 8%,

а «надання житла» та «мовна допомога/допомога з доглядом» – по 7% кожна (інша форма: 1%). Водночас відсоток людей, які заявляють про «відсутність готовності допомогти» (26%) та невпевненість («важко сказати», 16%), є суттєвим.

На практиці це означає, що у разі нової хвилі біженців найпростішими для запуску у масштабніших формах були б збір матеріальної та фінансової допомоги та місцеві акції, тоді як більш інтенсивні заходи (розселення, офіційна підтримка, перевезення, мовна допомога) вимагатимуть сильнішої підтримки з боку державних установ та спеціалізованих організацій з надання допомоги.

↓ ГРАФІК 10:

У якій формі ви були б готові надати допомогу?

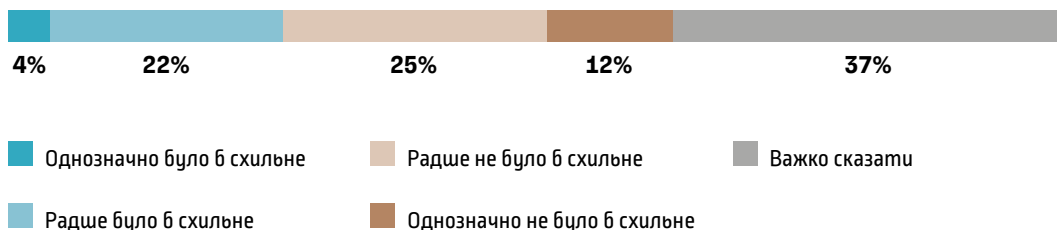
Оцінки схильності польського суспільства нести допомогу насамперед мають ознаки значної невпевненості: найбільшу категорію становлять відповіді «важко сказати» [37%]. Серед тих, хто має сформовану думку, негативні оцінки трапляються частіше, ніж позитивні. Про відсутність бажання допомагати громаді заявляє сукупно 37% опитаних [12% «однозначно ні» та 25% «радше ні»), тоді як 26% [22% «радше

так» та 4% «однозначно так») декларують бажання допомагати.

На практиці це означає, що картина суспільної готовності допомагати є неоднозначною, але якщо виключити тих, хто не визначився, то переважає переконаність в обмеженій готовності підтримувати, а однозначно позитивні оцінки залишаються маргінальними.

↓ ГРАФІК 11:

Наскільки, на вашу думку, польське суспільство буде схильне допомогти українцям у разі чергової хвилі біженців?

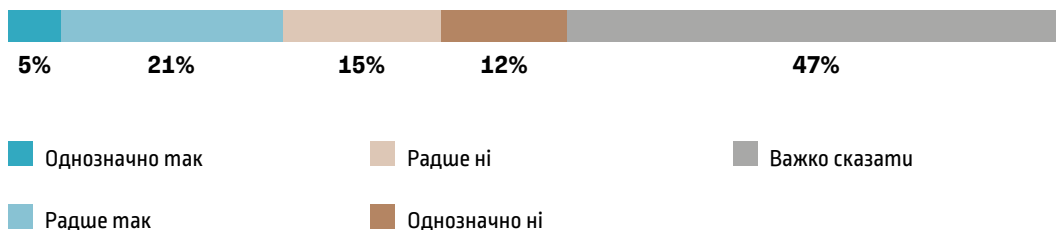
Оцінки готовності державного сектору (уряду, місцевого самоврядування та інших установ) до надання допомоги у разі чергової хвилі біженців здебільшого невизначені: майже половина опитаних (47%) обрали відповідь «важко сказати», що вказує на відсутність сформованої переконаності або досвіду, що дозволяє сформулювати таку оцінку.

Серед респондентів, які мають сформовану думку, частіше з'являється скептицизм, ніж оптимізм:

27% вважають, що держава не буде підготовлена (12% «однозначно ні», 15% «радше ні»). Позитивні оцінки трапляються дещо рідше, але все ж таки суттєві: 26% вказують на те, що держава буде підготовлена (21% «радше так», 5% «однозначно так»). Тож сукупність результатів наводить на думку про неоднозначну картину з чітким переважанням невпевненості та незначною перевагою негативних оцінок над позитивними серед тих осіб, які висловили свою думку.

↓ ГРАФІК 12:

Наскільки, на вашу думку, польська держава (уряд, органи місцевого самоврядування, державні установи) буде підготовлена та готова до того, щоб надати ефективну допомогу у разі нової хвилі біженців з України?

З дослідження фокус-груп випливає, що польська гостинність не зникла, але вона зазнала трансформації – від емоційного імпульсу до більш організованої дії, підкріпленої холодним розрахунком. У 2022 році допомога була елементом національної гордості; сьогодні вона дедалі більше стає джерелом соціальної напруги.

З розмов, проведених під час дослідження, вириває суспільство втолене, але все ще свідоме свого морального обов'язку. Готовність допомогти українцям у разі нової хвилі біженців все ще існує – але вона буде зв'язаною умовами, більш вибірковою та менш спонтанною.

Я би знову допомогла. Але хотіла би знати, що це справді люди в потребі, а не ті, кому в Польщі просто комфортніше.

(Лович, молодші особи)

Я втомився. У мені таке враження, що тема

українців у Польщі всюдисуща і нескінченна. Це впливає на те, як ми на них дивимось.

(Лович, молодші особи)

Якби прибула чергова хвиля біженців, поляки були б значно менш спонтанними. Допомога вже не була б поривом, а радше зумовленим рішенням, залежним від обставин, оцінки ситуації та поведінки самих українців.

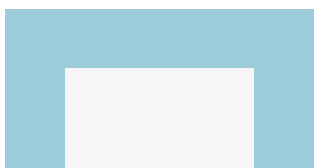
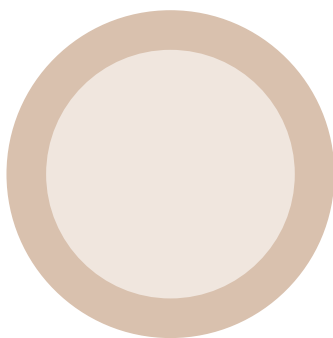
На початку війни було співчуття; тепер буде прорахунок: чи можемо ми собі це дозволити, чи воно того варте, чи не матимуть корисних намірів?

(Вроцлав, молодші особи)

Багато опитуваних також зазначили, що «допомога має межі» і що її має організовувати держава, а не громадяни.

Джерела інформації

Образ України та українців в очах поляків формується під впливом різних джерел – від особистого досвіду та контактів до мас-медіа, історичних знань та пам'яті, а також спогадів з довоєнного періоду. З висловлювань учасників фокус-груп із Ряшева, Любліна, Ловіча та Вроцлава випливає те, що ці джерела не лише різноманітні, але й часто суперечливі – поєднують автентичний досвід допомоги з емоціями, стереотипами та образами, почерпнутими з медіаповідомлень та історичних оповідей.

Для багатьох опитаних найбільш вірогідним джерелом знань про українців є особисті контакти: на роботі, у вищому навчальному закладі чи по сусідству. У Ряшеві, Любліні та Нижній Сілезії респонденти підкреслювали, що їхні знайомства з українцями дозволили їм побачити, що «вони такі ж люди, як і ми».

Я познайомився з багатьма українцями, як тут, так і там. І справді, є хороші українці та погані українці, так само як є хороші німці та погані німці. Між нами не так багато відмінностей.

[Ряшів, змішана вікова група]

Подібні голоси лунали й в інших містах: привертала увагу до того, що щоденна співпраця допомагає долати стереотипи.

У мене на роботі є українці, і бачу, що вони працюють. Не всі, звісно, але більшість справді віддають себе на повну. Це дещо інша картина, ніж зображують мас-медіа.

[Люблін, старші особи]

Водночас частина учасників зазначала, що особистий контакт не завжди йде на користь стосункам. Для деяких, особливо в менших населених пунктах,

повсякденний досвід спілкування з українцями як сусідами стає джерелом напруги.

Мас-медіа, як традиційні, так і соціальні є другим ключовим джерелом знань про Україну. Однак учасники зазначали, що медіаповідомлення часто «емоційно накручені» та поляризують думки.

В інтернеті видно, що польсько-українські відносини підігріваються. Поширюється хейт, який десь там виливається й ось це формує наш образ України.

[Ряшів, змішана вікова група]

Багато респондентів зізналися, що вперше дізналися про трагедію війни з мас-медіа, але сьогодні ставляться до цієї інформації зважено.

На телебаченні все виглядає як війна героїв. Однак в інтернеті кожен може сказати щось погане. І кому тут вірити?

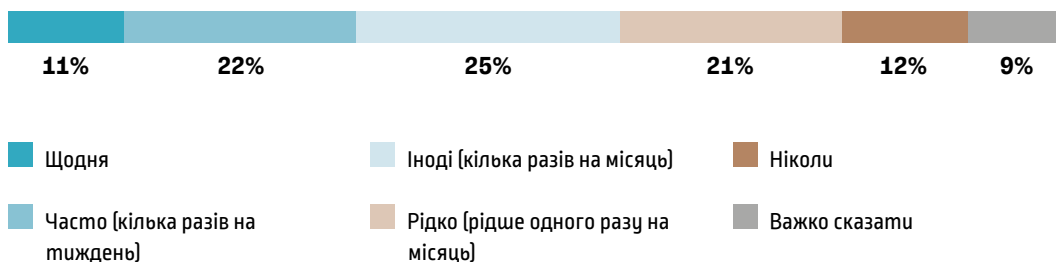
[Люблін, молодші особи]

Соціальні мережі, особливо TikTok або Facebook, були названі майданчиками, де «виливається хейт», а «емоції затьмарюють факти». Замість поглиблення знань, вони часто підсилюють відчуття відрази або перенасичення темою.

З кількісного аналізу слідує, що респонденти помірковано цікавляться інформацією про Україну. Лише **11%** слідкують за нею щодня, тоді як **22%** роблять це кілька разів на тиждень. Найбільша група (**25%**) заявляє, що вони звертаються за такою інформацією «іноді», тобто кілька разів на місяць. Водночас аж **21%** роблять це рідко, а **12%** ніколи. Це свідчить про поступове послаблення інтенсивного інтересу до теми, яке було дуже помітним одразу після спалаху війни.

↓ ГРАФІК 13:

Частота відстеження інформації з України

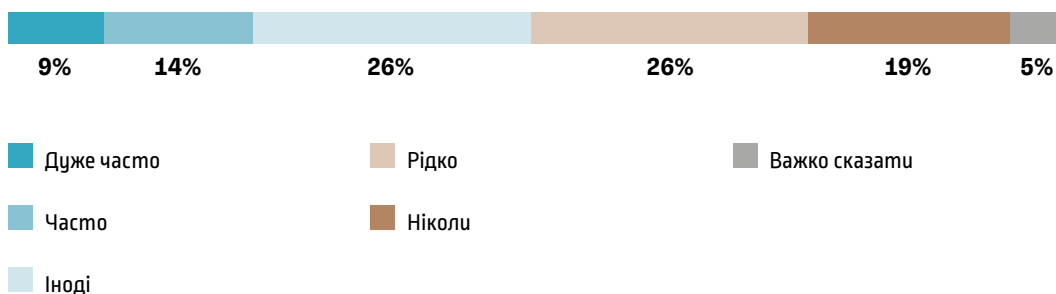

Прямі контакти з українцями як джерело інформації з українських тем не є поширеним серед поляків. Лише **9%** повідомляють, що мають такі контакти дуже часто, а **14%** — часто. Найбільші групи вказують

на контакти «іноді» або «рідко» (по **26%**). **19%** респондентів визнають, що не мають жодних контактів з українцями.

↓ ГРАФІК 14:

Частота контактів з українцями, які проживають у Польщі

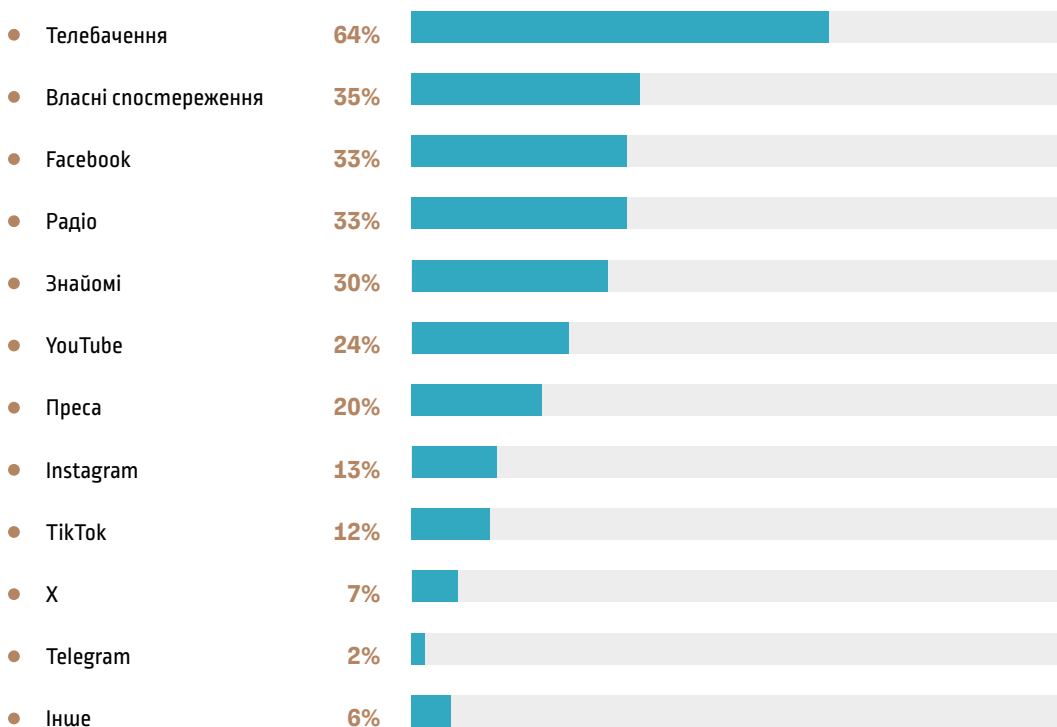

Телебачення залишається найважливішим джерелом інформації про Україну та українців, його називають **64%** опитаних, що свідчить про незмінну дуже важливу роль традиційних мас-медіа у формуванні думок з цієї теми. Друге місце посідають особисті спостереження (**35%**), за відразу ними місце займають Facebook (**33%**) та радіо (**33%**). Інформація, почерпнута від знайомих, також відіграє суттєву роль (**30%**).

Серед соціальних медіа та платформ, поза Facebook, виділяється YouTube (**24%**), моді як Instagram (**13%**) та TikTok (**12%**) мають значно менше охоплення, а X/Twitter залишається нішевим (**7%**). Преса (**20%**) зберігає помітну, хоча й другорядну, позицію проти телебачення. На кінці цього зіставлення знаходиться Telegram (**2%**), що показує, що опитані особи рідко звертаються до джерел, які асоціюються з українською інформаційною екосистемою.

↓ ГРАФІК 15:

Звідки Ви черпаете інформацію про Україну та українців?

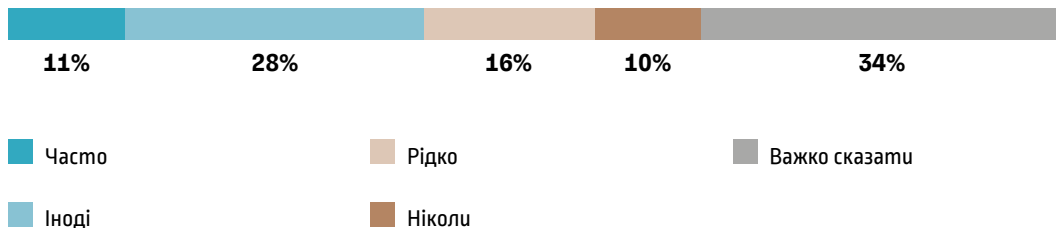
Заяви респондентів вказують на те, що зіткнення із дезінформацією або сумнівним контентом про Україну є досить повсюдним досвідом, але часто приймає поодинокую форму. **39%** респондентів визнали, що стикалися з такою інформацією про Україну (**28%** «іноді», **11%** «часто»), ще **16%** сказали, що це трапляється рідко. Водночас лише **10%** заявили, що ніколи не стикалися із інформацією, яка викликає сумніви.

Однак ключовим результатом є високий відсоток осіб, які не спроможні оцінити масштаб цього явища: **34%** обрали відповідь «важко сказати». Це може

означати, що значна частина аудиторії не знає, як розпізнати недостовірний контент, або не стежить за інформацією про Україну настільки уважно, щоб чітко оцінити її достовірність. Тож загал розподілу наводить на думку про те, що проблема інформації, яка викликає сумнів є помітною, але не менш суттєвою є компетенційна невпевненість аудиторії в оцінці достовірності медіаповідомлень.

↓ ГРАФІК 16:

Чи викликала якась інформація про Україну протягом останнього місяця у вас сумніви щодо її достовірності та правдивості (наприклад, сенсаційні заголовки, неперевірені повідомлення в месенджерах)?

Тема дезінформації також спонтанно виникала в якісних дослідженнях, часто як вияв недовіри до мас-медіа та інформаційного перевантаження.

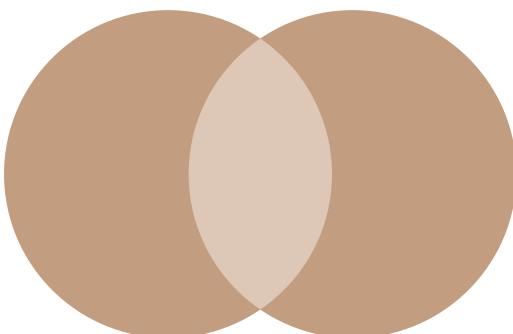
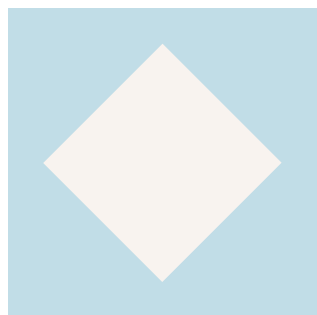
Респонденти зазначили, що:

- інтернет та соціальні мережі є основними каналами поширення неправдивої інформації;
- клікбейт та емоційні заголовки посилюють страх та поляризацію;
- російські джерела та пропаганда сприймаються як реальна загроза;
- суперечливі повідомлення між мас-медіа створюють відчуття хаосу та когнітивної втоми.

Поляки усвідомлюють існування дезінформації та вчать дистанціюватися від неї, але водночас вони відчують спантеличеність та втому від неї.

Політика

Між груднем 2024 року та листопадом 2025 року ієрархія пріоритетів політики держави щодо України, яка сприймалася поглядом респондентів, у принципі не змінилася, але акценти були проставлені дещо по-іншому. Історичні питання, особливо поховання жертв Волинської трагедії, залишаються номером один, хоча емоційна інтенсивність очікувань з цього питання дещо послабилася.

Дані вказують на поступове зміщення акцентів в очікуваннях щодо польської політики, яка стосується України: важливість завдання, безпосередньо пов'язаного з відбиттям російської агресії, зменшується, тоді як пріоритети, що вписуються в логіку нормалізації відносин у сферах культури, економіки та, обмеженою мірою, трудової імміграції, залишаються відносно стабільними (або навіть дещо зростають подекуди). Тож загальна картина наводить на думку про повільний перехід від логіки надзвичайної мобілізації до логіки довгострокових відносин, у яких, поряд з безпекою, дедалі важливішими стають питання історичної пам'яті, взаєморозуміння та повсякденної співпраці.

Наприкінці 2025 року найважливішим завданням для польських політиків у відносинах з Україною залишається, на думку респондентів, забезпечення поховання всіх жертв Волинської трагедії. Після значного зростання важливості цього постулату між лютом та груднем 2024 року (з 7,1 до 7,6), у листопаді 2025 року спостерігається зниження до 7,0. Однак це питання залишається незмінно пріоритетним.

На другому рівні знаходиться пакет завдань, що охоплюють питання культури, економіки та

вшанування пам'яті. Популяризація польської культури та мови, єдина в цій групі, яка систематично показує зростання (6,1 → 6,2 → 6,3). Своєю чергою, постулати щодо припинення українською державою вшанування пам'яті осіб/організацій, відповідальних за злочини проти поляків, та полегшення діяльності польського бізнесу в Україні дещо втрачають важливість (відповідно 6,5 → 6,4 → 6,2 та 6,5 → 6,3 → 6,2), але залишаються високими в ієрархії очікувань.

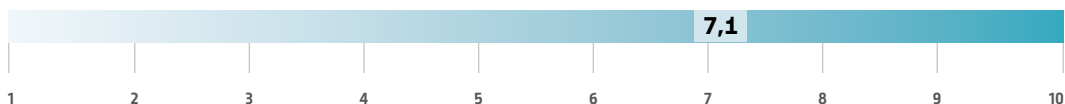
Заразом результати чітко демонструють зниження важливості завдання, пов'язаного з війною: допомога Україні у відбитті російської агресії зменшується з 6,5 (лютий 2024 р.) до 6,0 (грудень 2024 р.) і далі до 5,6 (листопад 2025 р.). Це залишається суттєвим елементом, але в суспільному відчутті перестає бути такою сильною відправною точкою, як раніше. Допомога у відбудові та реформах залишається стабільно на нижчому рівні, ніж більшість пріоритетів (6,0 → 5,7 → 5,7).

Заохочення українців до трудової міграції до Польщі залишається завданням з найнижчою оцінкою у всьому рейтингу. Після зниження у грудні 2024 р. (4,0) у листопаді 2025 р. спостерігається відновлення до 4,3 (з 4,2 у лютому 2024 р.). Це означає помірне зростання готовності сприйняти цей напрямок, але без зміни його позиції: це все ще залишається явно найменш пріоритетним постулатом для респондентів.

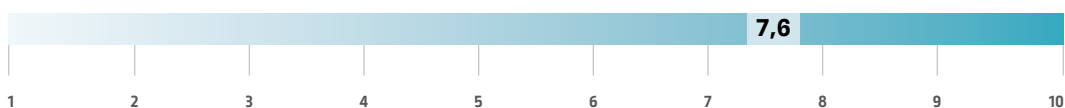
↓ ГРАФІК 17:

Завдання для польських політиків у відносинах з Україною*[середньозважене значення за шкалою від 1 до 10]*● **Забезпечення поховання всіх жертв Волинської трагедії**

Лютий 2024

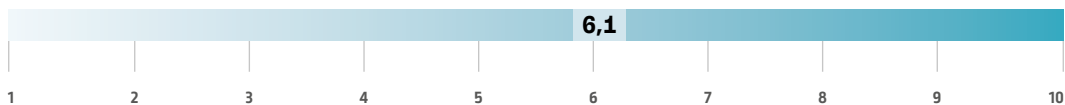
Грудень 2024

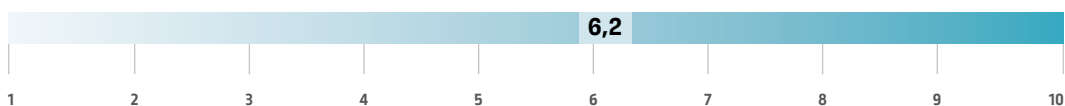
Листопад 2025

● **Популяризація польської культури та польської мови серед українців**

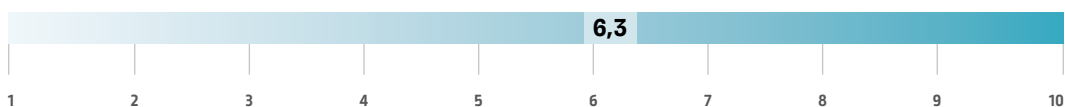
Лютий 2024

Грудень 2024

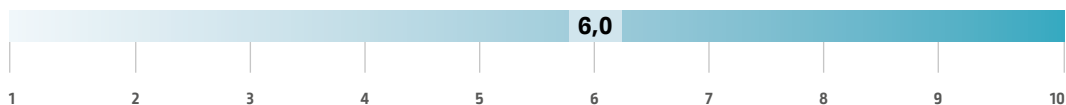
Листопад 2025

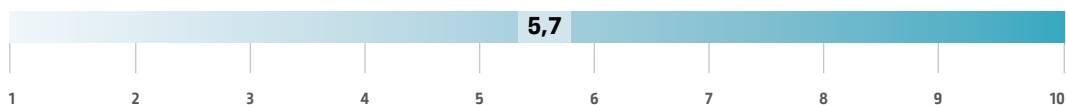

● Допомога Україні у відбудові та реформах

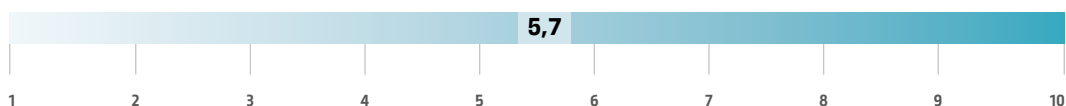
Лютий 2024

Грудень 2024

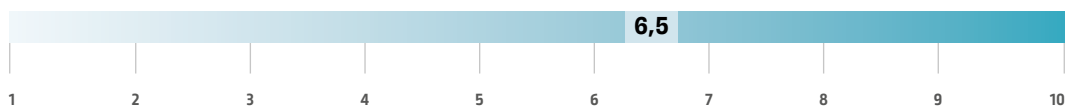

Листопад 2025

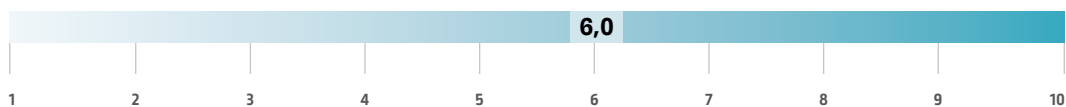

● Допомога Україні у відбитті російської агресії

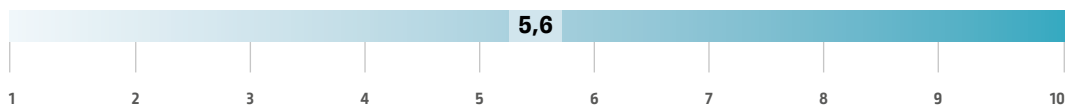
Лютий 2024

Грудень 2024

Листопад 2025

● Заохочення українців до трудової міграції у Польщу

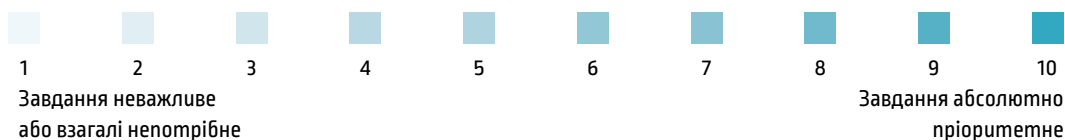
Лютий 2024

Грудень 2024

Листопад 2025

Війна в Україні призвела до того, що поляки почали з винятковою увагою дивитися на зовнішню політику. У дискусіях під час фокус-груп респонденти неодноразово підкреслювали, що польсько-українські відносини є однією з найважливіших тем у польській політиці сьогодні. Але те, чого вони очікують від політиків, не обмежується простими деклараціями солідарності.

Респонденти формують конкретні, емоційні, а іноді й дуже критичні очікування. На їхню думку, польські політики повинні бути, перш за все, відповідальними, реалістичними та здатними діяти попри поділи.

Поляки не хочуть політики, що спирається на емоції чи дія з сфери зв'язків з громадськістю, вони хочуть політики, яка базується на аналізі та наслідках. Відсутність узгодженості інтерпретується як слабкість як громадянами, так і міжнародними партнерами. Респонденти хочуть чесності: допомоги тим,

хто в потребі, але без надмірних привілеїв та системного хаосу. Експертизи, пам'ять про Волинську трагедію та історичний діалог – це дуже важливі елементи. Опитані особи очікують сильної армії, співпраці з НАТО та розуміння того, що безпека регіону залежить від стабільної, підтриманої України.

Очікування від польських політиків, які найчастіше озвучуються це прагматизм та турбота про національний інтерес. Респонденти не хочуть, щоб взаємини з Україною були інструментом партійної боротьби.

Якщо ти щось кажеш, якщо щось робиться, то робиться це для країни.

(Люблін, старші особи)

Багато хто підкреслює, що допомога Україні не може означати послаблення стратегічних ресурсів Польщі.

Це очікування виражає одночасно як занепокоєння, так і втому.

Не може бути так, що наша техніка випаровується, а ми залишаємося ні з чим.

[Лович, старші особи]

Відтак респонденти очікують підтримки, але відповідальної, яка базується на аналізі наслідків для Польщі.

Ще однією чіткою темою є переконаність у тому, що польські політики надто зайняті взаємними суперечками, щоб ефективно проводити політику щодо України.

Це постійна боротьба за владу між політичними партіями.

[Люблін, старші особи]

У контексті війни, як підкреслюють респонденти, така позиція є безвідповідальною. Опитані особи потребують послідовного меседжу, консолідованої зовнішньої політики та співпраці попри розбіжності.

Ми просто ніякі в усій цій європейській політиці.

[Вроцлав, старші особи]

Респонденти не виступають проти допомоги Україні, але вимагають прозорості. Вони хочуть знати: скільки коштує допомога, на що вона призначена, який ефект від неї, які гарантії безпеки має Польща. У розмовах виникають численні думки щодо напливу біженців та мігрантів з України. Респонденти не хочуть хаосу чи надмірних привілеїв.

Чи можу я тут погодитися... Вони отримували допомогу, а там не було жодного прильоту.

[Лович, старші особи]

Було б класно, якби цього соціалу було менше.

[Лович, старші особи]

Не йдеться про нехіть до українців, а про переконання, що держава повинна діяти за правилами, зрозумілими та рівними для всіх. На думку багатьох поляків, політики як дотепер не розробили ефективної міграційної політики, і війна лише це показала.

Історія, особливо питання Волинської трагедії, на погляд респондентів, є елементом, який не можна упустити. Багато опитаних заявили, що доки Польща не зможе у чіткий спосіб поставити питання ексгумації та вшанування пам'яті жертв, відносини з Україною будуть сповнені напруженості. Очікування тут наступного роду: політики повинні захищати історичну правду, але конструктивно, а не конфронтаційно.

Війна в Україні породила величезний страх і респонденти хочуть, щоб політики розвіяли цей страх, а не ігнорували чи підсилювали його. На практиці це означає зміцнення армії, співпрацю з НАТО та усвідомлення, що допомога Україні має стратегічний вимір.

Опитування, проведене в листопаді 2025 року, вказує на зміну думок поляків щодо питання продовження військової підтримки України Польщею. Позитивні відповіді («однозначно так» та «радіше так») загалом набрали **44%** відповідей, що означає зменшення на 5 відсоткових пунктів проти грудня 2024 року, коли цей результат становив **49%**.

Водночас помітно зріс відсоток осіб, які виступають проти військової підтримки — у листопаді 2025 року **39%** респондентів висловили свою незгоду («радіше ні» — **17%** та «однозначно ні» — **22%**), у порівнянні з **35%** у грудні 2024 року (**19%** «радіше ні» та **16%** «однозначно ні»). Ця тенденція може бути пов'язана зі зростанням суспільної втоми тематикою війни та економічними викликами, які починають впливати на пріоритети громадської думки.

↓ ГРАФІК 18:

Продовження військової підтримки України Польщею

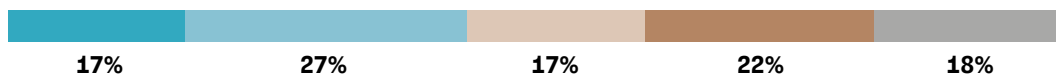
Лютий 2024

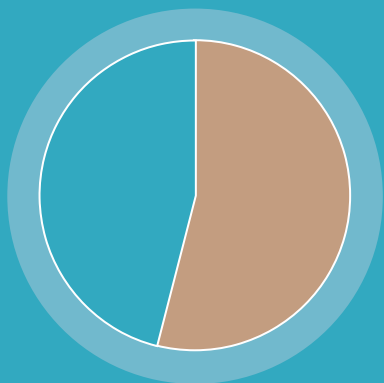
Грудень 2024

Листопад 2025

 Однозначно так Радше ні Не маю власної думки Радше так Однозначно ні

Продовження військової підтримки
України Польщею

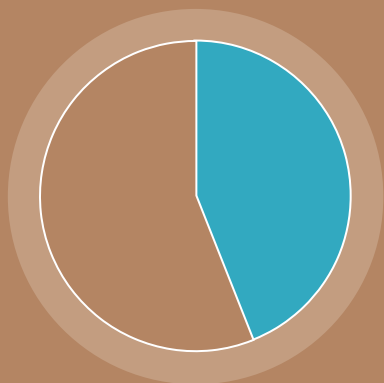
Лютий 2024

Однозначно так/радше так

54%

Продовження військової підтримки
України Польщею

Листопад 2025

Однозначно так/радше так

44%

Поляки дедалі обережніше оцінюють масштаби допомоги для біженців з України. Після піку критицизму у 2024 році настрої дещо пом'якшуються.

Дискусія про те, чи Польща допомагає Україні «занадто багато», «якраз достатньо» чи «занадто мало», залишається однією з найбільш емоційно напружених частин публічних дебатів. Дані наступних хвиль дослідження показують чітку динаміку в думках.

У грудні 2024 року відсоток осіб, які вважали, що допомога українським біженцям є занадто великою, досяг найвищого рівня в **51%**. Це був момент найвищого рівня суспільної критики з цього питання - значно вищого, у порівнянні з **44%** у лютому 2024 року. Однак у листопаді 2025 року цей відсоток знизився до **47%**,

що наводить на думку про часткове пом'якшення негативних оцінок.

У той самий час набір відповідей «якраз достатньо» та «занадто мало» залишався відносно стабільним. Ті, хто вважав допомогу адекватною, становили **33%** у грудні 2024 року та **34%** у листопаді 2025 року. Одночасно м'яко збільшилася група тих, хто відповідав, що допомога була занадто малою – з **5%** до **7%**, що може свідчити про те, що частина опитаних починає помічати постійну потребу в підтримці біженців, попри втому від цієї теми.

Група тих, хто не визначився, залишилася невеликою, що означає, що думки з цього питання досить чітко сформовані.

↓ ГРАФІК 19:

На вашу думку, допомога, яку надає польська держава українським біженцям, враховуючи можливості Польщі, є:

Лютий 2024

Грудень 2024

Листопад 2025

■ Якраз достатня

■ Занадто велика

■ Не маю власної думки

■ Занадто мала

Дані за листопад 2025 року підтверджують поступове охолодження ставлення до продовження допомоги біженцям з України. На запитання, чи повинна Польща продовжувати надавати підтримку біженцям з України, у листопаді 2025 року **35%** опитаних відповіли «так», що значно менше, ніж роком раніше, у грудні 2024 року (**40%**), і менше, ніж на початку 2024 року (**42%**). Водночас зростає відсоток відповідей «ні». У грудні 2024 року **37%** респондентів заявили про незгоду, а в листопаді 2025 року – **39%**. Це означає, що нині противники продовження підтримки

дещо чисельніші, ніж прихильники (**39%** проти **35%**), що підтверджує зсув настроїв у бік більшого скептицизму. Група тих, хто не визначився, залишається великою: «немає власної думки» відповідає **26%** опитаних (у порівнянні з **23%** у грудні 2024 року та **25%** у лютому 2024 року). Такий розподіл дозволяє припустити, що громадська думка не лише більш розділена, але й значною мірою несформована або хитка, що варто враховувати під час розробки комунікації та інституційної діяльності щодо політики підтримки.

↓ ГРАФІК 20:

Продовження надання допомоги біженцям з України

Лютий 2024

Грудень 2024

Листопад 2025

■ Так

■ Ні

■ Не маю власної думки

У перші місяці війни допомога Україні була спонтанною, масовою та часто навіть ентузіастичною. Однак після років конфлікту ситуація ускладнилася. Під час інтерв'ю було чітко видно, що польська громадська думка змінюється. Співчуття та переконання, що українцям слід допомагати, все ще домінують, але дедалі частіше з'являються утомленість, відчуття несправедливості та очікування прозорих правил. Респонденти прямолінійно говорять: поляки хочуть допомагати, але не хочуть, щоб ними послуговувалися. Вони хочуть безпеки України, але не коштом власної стабільності; спільноти без хаосу та привілеїв, які викликають незадоволення.

Ці висловлювання показують, що перша реакція на початок війни була емоційною та миттєвою.

Момент війни – це було таке величезне співчуття. Кожен з нас допомагав чим міг.

[Ряшів, змішана вікова група]

Багато респондентів у свої висловлюваннях повертаються до перших місяців війни: прийняття сімей, допомоги дітям, спонтанних акцій зі збору коштів та низових ініціатив. Мобілізація, яка це супроводжувала, мала сильний емоційний вимір і для частини опитаних була джерелом почуття спільноти, єдності та гордості. Однак нині тон цих розповідей явно інший – більш втомлений, більш зумовлений та заснований на розрахунках витрат.

Я важко працюю, а вони приїжджають і отримують. Деякі приїжджають лише за 800 Плюс.

[Лович, старші особи]

Респонденти дедалі частіше висловлюють переконаність, що допомога як державна, так і громадська з часом стала надмірно широкою, менш контрольованою або відкритою для зловживань. У цьому контексті тема економічного тиску та відчуття нерівності у виплатах допомоги є особливо резонансними, стаючи одним із головних джерел фрустрації. Висловлювання опитаних також вказують на важливе поділення: на тих, хто справді тікає від війни, і тих, хто, у сприйнятті респондентів, переважно «використовує систему». Це розмежування систематизує спосіб мислення про підтримку: не йдеться про відмову від допомоги як такої, а про очікування

того, щоб вона стала більш вибірковою, заснованою на зрозумілих критеріях та спрямованою на тих, хто її дійсно потребує.

Під час групових інтерв'ю виникають два крайні наративи.

Позитивний наратив:

Вони працюватимуть та хочуть чесно жити.

[Лович, старші особи]

У мене є сусіди, які сумлінно працюють, вони хочуть жити та працювати тут.

[Лович, старші особи]

Це нормальні сім'ї, вони хочуть жити та виховувати дітей.

[Лович, старші особи]

Негативний наратив:

Хитрість та небажання працювати.

[Ряшів, змішана вікова група]

Вони приїжджають лише за соціалом та не працюють.

[Лович, старші особи]

Вони не вчать мову, вони не інтегруються.

[Люблін, молодші особи]

Ці два підходи показують, що індивідуальний досвід значною мірою впливає на оцінку сенсу подальшої допомоги.

Ми повинні нарешті зробити для себе висновки.

[Вроцлав, старші особи]

Не може бути так, що наша техніка випаровується, і ми залишаємося ні з чим.

[Лович, старші особи]

Респонденти дедалі частіше очікують ясності: наскільки довго має продовжуватися допомога, яка її вартість, які вигоди та зобов'язання пов'язані з нею для Польщі, і як вона впливає на безпеку країни та регіону.

В тій ситуації, коли такої інформації бракує або вона нечітко доноситься, зростає відчуття перевантаження, невизначеності та відсутності контролю над загальом дій.

У висловлюваннях частини опитаних осіб також з'являється побоювання того, що надто далеко просунута підтримка, особливо військового характеру, може збільшити ризик ескалації: провокувати Росію, послабити ресурси Польщі або втягнути її в конфлікт. В результаті допомога частіше сприймається не як очевидний імператив, а як політика, що вимагає чітких меж, обґрунтування та достовірної оцінки ризиків.

Немає геополітичних сентиментів.

(Вроцлав, молодші особи)

Ми повинні думати про власну безпеку.

(Люблін, молодші особи)

Ці побоювання не стільки є аргументом проти допомоги, скільки радше сигналом того, що поляки хочуть розумних, продуманих рішень, а не емоційних.

Висловлювання показують, що більшість поляків все ще бачать сенс у допомозі Україні, особливо в гуманітарному та військовому вимірах, але вони вимагають контролю, правил, прозорості, обмежень та більш реалістичного підходу.

Допомога – так. Але розважно. Не все одразу, не все безплатно.

(Люблін, молодші особи)

Поляки схильні підтримувати допомогу, але вони дедалі частіше формулюють цю підтримку в умовному способі: очікують контролю над витратами, прозорих правил та чітко визначеної мети. Коли виникає враження, що українці отримують більше, ніж особи в подібній ситуації з польського боку, зростає відчуття несправедливості та розчарування.

Безпосередній досвід також має значення. Контакт з українцями, яких сприймають як працьовитих та самостійних, сприяє підтримці для допомоги, тоді як контакт з тими особами, яких оцінюють як безлідишно надмірно вимогливих або таких, що зловживають системою, має протилежну дію. У цьому розумінні допомога повинна бути послідовно обґрунтована

інтересом Польщі та доведена до відома в однозначний спосіб, зменшуючи невизначеність та обмежуючи схильність до негативних інтерпретацій.

Дані за кінець 2025 року підтверджують, що не існує однієї відповіді, яка б домінувала, на питання, як держава повинна поводитися з біженцями та мігрантами з України. Втім очевидні три основні підходи при постійній та відносно високій частці невизначених відповідей.

У грудні 2024 року розподіл відповідей був наступним: **29%** опитуваних підтримали підхід, за якого держава повинна прагнути забезпечити, щоб українці могли зберегти свою власну мову та ідентичність. Дуже схожий відсоток (**30%**) вказав на варіант «без спеціальних заходів» – ні в напрямку колонізації, ні в напрямку зміцнення українства. Своєю чергою, **20%** підтримували активну політику сильної інтеграції/колонізації (максимальна інтеграція з поляками та прийняття польської мови як своєї власної). **22%** обирали відповідь «важко сказати».

У листопаді 2025 року картина залишалася схожою, але з деякими зсувами. Ставлення, що «в Польщі не обов'язково мають жити тільки поляки», яке підтримує збереження мови та пам'яті про своє походження, збільшило охоплення з **29%** до **31%**. Водночас відсоток прихильників невтручання зменшився з **30%** до **27%**. Зростає очікування, що держава повинна проводити більш рішучу політику, замість нейтральної, яка «дозволяє справам іти своїм шляхом». Підтримка активної інтеграції/колонізації залишилася на тому ж самому рівні **20%**. Частка відповідей «важко сказати» збереглася стабільною у **22%** у всіх трьох опитуваннях.

Варто уточнити остаточний висновок: три підходи не розділяють суспільство «на майже рівні пропорції» – у 2025 році перші два сегменти наближені один до одного (**31%** та **27%**), а третій є значно меншим (**20%**) та окремою залишається велика група людей, які не визначилися (**22%**). Отже, найточніше можна сказати, що у 2025 році сильнішим стає плюралізм поглядів, з незначним переважанням осіб, які підтримують дії щодо збереження української ідентичності, з одночасним послабленням групи, яка виступає за невтручання, та з постійною, але ще меншою групою прихильників інтеграції/колонізації.

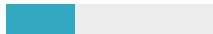
↓ ГРАФІК 21:

Підхід польської держави до біженців та мігрантів з України

- Прагнути до того, щоб ці люди могли зберегти свою мову та пам'ять про своє походження. Адже, в Польщі не повинні жити тільки поляки

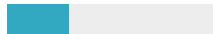
Лютий 2024

33%

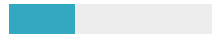
Грудень 2024

29%

Листопад 2025

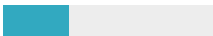
31%

- Не вживати жодних заходів, тобто не заохочувати до полонізації, ані спеціально не заохочувати їх залишатися українцями

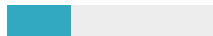
Лютий 2024

31%

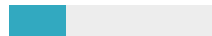
Грудень 2024

30%

Листопад 2025

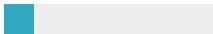
27%

- Вживати заходів, щоб ці люди якомога сильніше інтегрувалися з поляками, тобто прийняли польську мову як свою, а їхні діти визнавали себе поляками. Зрештою, найкраще буде, якщо у Польщі переважно житимуть поляки

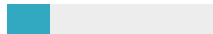
Лютий 2024

14%

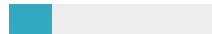
Грудень 2024

20%

Листопад 2025

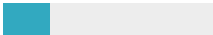
20%

- Важко сказати

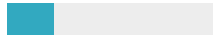
Лютий 2024

22%

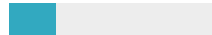
Грудень 2024

22%

Листопад 2025

22%

Разом з початком війни в Україні польська держава та суспільство склали випробування на солідарність, відкривши свої кордони та давши дах для осіб, які тікали від російської агресії. Однак аналіз висловлювань респондентів у фокус-групових дослідженнях показує, що сьогодні, після майже чотирьох років війни, оцінка політики щодо українців явно більш критична та ґрунтується на реалістичному балансі витрат.

В центр цих думок ставляться три теми: обсяг та спосіб організації державної допомоги, модель інтеграції, а також відчуття рівноваги та соціальної справедливості. Респонденти наводять приклади сильних емоцій перших тижнів війни: співчуття, страх, сильну потребу в невідкладних діях. Цей період все ще оцінюється позитивно як момент мобілізації та спільноти, але коли йдеться про довгострокову, інституційну

державну допомогу, тон сьогодні набагато вимогливіший, зумовлений та критичний.

Момент війни — це було таке величезне співчуття. Кожен з нас допомагав, чим міг. Але потім почало здаватися, ніби у нас забрали, щоб віддати їм. І люди перестали це схвалювати.

[Ряшів, змішана вікова група]

У висловлюваннях респондентів з'являється переконаність, що реакція держави значною мірою була сформована емоціями та тиском моменту, а консолідовані правила не відігравали особливої ролі. Відсутність чітко визначених системних принципів призводить сьогодні до виникнення відчуття безладу, непослідовності рішень та зростання відчуття несправедливості.

Критика соціальної політики щодо українців лунає найгучніше. Респонденти зазвичай не ставлять під сумнів саму необхідність гуманітарної допомоги, але зазначають, що система виплат, на їхню думку, була занадто широкою, зберігалася занадто довго та занадто слабо контролювалася. Як наслідок, зростає очікування того, що підтримка повинна мати точніші критерії, чіткі часові межі та ефективніші механізми контролю.

Було б класно, якби було менше цього соціалу. Я важко працюю і хотіла б, щоб ці гроші трапили до моєї зарплати, а не щоб хтось щось у мене забрав, щоб віддати комусь іншому.

[Лович, старші особи]

Вони приїжджають за 800 Плюс і повертаються. І це найгірше — бо бачиш таких, які тільки по допомозі. І це викликає злість, бо ми задля того працюємо».

[Вроцлав, молодші особи]

Респонденти підкреслюють, що система допомоги повинна розрізняти воєнних біженців, економічних мігрантів та тих осіб, які проживають в Польщі багато років. Відсутність такого розмежування призводить до розчарування.

Ну, бо ті, хто насправді тікав від бомб, то нехай мають все. Але якщо хтось приїжджає сюди за соціалом, а біля його будинку не було прильоту, то я дуже сильно перепрошую...

[Ряшів, змішана вікова група]

Респонденти підкреслюють, що найважливішою проблемою є не сам масштаб допомоги, а те, що поляки не розуміли правил, а політики їх не пояснювали.

Це було так: їм дають пріоритет, вони мають безплатно, вони мають швидше. А поляк? «Прошу чекати». Так не може бути. Мають бути правила для всіх.

[Лович, молодші особи]

Наводиться чисельні приклади нерівного ставлення — реальні чи вигадані.

У нашої клініці медсестра сказала: «Спочатку українці». Я цього не забуду. Як ми маємо почуватися після цього?

[Ряшів, змішана вікова група]

Такі ситуації, навіть якщо вони поодинокі, створюють враження, що держава надає перевагу українцям, нехтуючи власними громадянами. Респонденти зазначають, що інтеграція є найбільш дієвою там, де українці працюють, вивчають мову, відправляють своїх дітей до школи та прагнуть бути самостійними.

У мене є сусіди українці — вони працюють, вони стараються, діти ходять до школи. Живуть як нормальна сім'я. І це те, чого б ми хотіли.

[Лович, старші особи]

В усіх група поділяється переконання, що польська держава не створила жодної реальної інтеграційної політики — вона діяла реактивно, а не стратегічно.

Держава не була готова. Немає системи, немає правил, немає контролю. Це хаос.

[Ряшів, змішана вікова група]

Допомога була щиросердечною, але держава мала б її регулювати. А нічого не регулювала.

[Люблін, старші особи]

Допомога – так. Але за зрозумілими правилами, а не якась там самодіяльність.

[Люблін, старші особи]

Не все безплатно, не все відразу. Має бути рівновага.

[Люблін, молодші особи]

В очах опитуваних осіб допомога перестала бути тимчасовим та екстремним рішенням – вона почала функціонувати як постійний елемент державної політики, яка, на їхню думку, потребує коригування, більшого контролю та прозорих правил.

Під час фокус-групових обговорень озвучувалися різноманітні думки щодо майбутнього українців у Польщі. Висловлювання вписувалися у два основних річиза: з одного боку, з'являлася перспектива економічних вигод та переконання, що багатьох українців сприймають як працєвитих, чесних та тих, хто добре адаптується до життя в Польщі; з іншого боку виникав скептицизм, негативний досвід та очікування, що остаточним рішенням має бути їхнє повернення на батьківщину.

У багатьох висловлюваннях домінував образ українців як звичайних сімей, які працюють та намагаються нормально функціонувати. Респонденти підкреслювали, що знають людей, добре інтегрованих у місцеві громади. Водночас вони вказували на суттєву роль українців на польському ринку праці – як групи, внесок якої дуже помітний у багатьох галузях. У цьому розумінні присутність працівників з України впливає на пропозицію робочої сили та заповнення вакансій, а також на функціонування таких секторів, як будівництво, сільське господарство, послуги та догляд.

Якби вони раптово покинули нашу країну, наша економіка просто обвалилася б.

[Вроцлав, молодші особи]

У нашій компанії саме українці тримають усе під контролем. Вони надійні, важко

працюють, і на них завжди можна покластися.

[Лович, молодші особи]

На думку цієї групи, перебування українців у Польщі приносить економічні вигоди, тоді як їхній від'їзд може призвести до проблем із заповненням вакансій, особливо у професіях, які вимагають фізичної праці. Поляки визнають, що багато новоприбулих живуть та будують звичайне життя в Польщі й роблять помітний внесок у місцеві громади.

Вони працєвиті, це правда... Я сам працюю з українцем, і він дуже працєвитий і дуже порядна людина.

[Люблін, молодші особи]

Паралельно з позитивними прикладами, у своїх висловлюваннях респонденти чітко формували очікування, що якщо українці хотіли б назавжди пов'язати своє майбутнє з Польщею, вони повинні більше інтегруватися.

У групових дискусіях також лунали голоси, які висловлювали занепокоєння, дистанціювання, а іноді також звучало небажання, щоб українці залишалися в Польщі на довший термін. Обґрунтування були різноманітними: від відчуття економічного суперництва та напруженості на ринку праці, через зростання суспільних емоцій та втому від війни, до питань історичної пам'яті та побоювань, що стосувалися безпеки.

Поляків першими звільняють, а їм мусять дати роботу.

[Лович, старші особи]

Нема вдячності, і це видно.

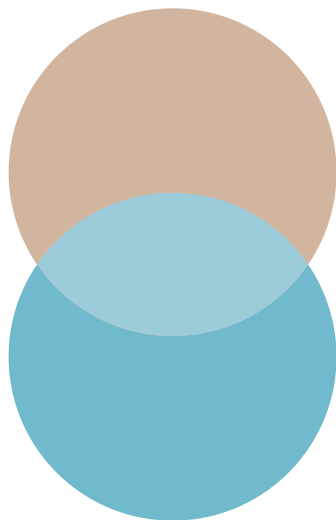
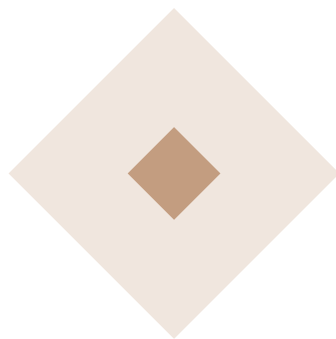
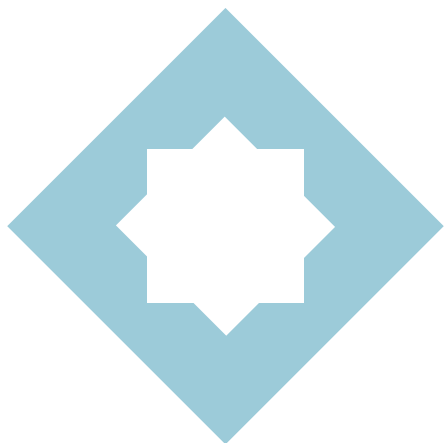
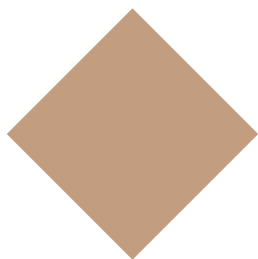
[Люблін, молодші особи]

Якщо ми подивимося на історію... вони робили гірші речі, ніж німці.

[Лович, старші особи]

Історія

Понад дві п'ятих опитаних осіб вважають, що в історії польсько-українських відносин були події, за які українці сьогодні повинні відчувати провину перед поляками. У листопаді 2025 року **41%** респондентів поділяють цю думку, що означає збереження результату на майже такому рівні, як і в грудні 2024 року (**43%**). Втім видно, що у порівнянні з лютом 2024 року (**37%**), частка відповідей «так» зросла і залишається відносно високою.

Відсоток осіб, які не бачать таких причин, також залишається стабільним і значно нижчим: **15%** у листопаді 2025 року у порівнянні з **13%** у грудні 2024 року (та **14%** у лютому 2024 року).

Високий відсоток респондентів надає відповідь «не знаю» — **44%** (стільки ж що й у грудні 2024 року, у порівнянні з **49%** у лютому 2024 року). Майже половина опитаних осіб не сформулювала оцінки, що може вказувати на обмеженість знань, амбівалентність або небажання займати позицію з емоційно обтяженого питання. Одночасно повні дані наводять на думку про постійну наявність історичної чутливості у частини суспільства, а також про значну сферу невизначеності, що робить цю тему все ще уразливою до суперечок щодо інтерпретації та колювання думок.

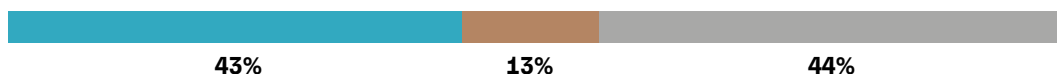
↓ ГРАФІК 22:

Чи були в історії відносин між Польщею та Україною у XX столітті якісь події, які б змусили українців відчувати провину перед поляками сьогодні?

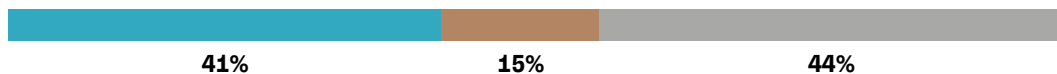
Лютий 2024

Грудень 2024

Листопад 2025

■ Так

■ Ні

■ Не знаю

Найстарші респонденти (віком 45–65 років) дотримуються найбільш твердих поглядів на це питання. У цій групі відсоток відповідей «так» становить **51%**, тоді як відсоток відповідей «ні» — **9%**. Такий результат може свідчити про живу або успадковану історичну травму.

Своєю чергою найбільшу групу осіб, які не визначилися, становлять наймолодші респонденти віком 25–34 роки, з відсотком відповідей «важко сказати» на рівні **53%**. Цей результат наводить на думку про відсутність складеної власної думки серед цієї групи, що може бути пов'язано з недостатніми

історичними знаннями та/або обмеженою участю в публічних дебатах.

Більшість опитаних осіб не формулюють однозначної думки щодо того, чи були в історії польсько-українських відносин події, за які поляки сьогодні повинні відчувати провину перед українцями. У листопаді 2025 року **53%** респондентів вказали відповідь «не знаю» (у порівнянні з **55%** у лютому 2024 року та **54%** у грудні 2024 року). Це стабільно високий рівень невизначеності наводить на думку про те, що ця тема є неоднозначною, має слабе обґрунтування або є важкою для оцінки для значної частини суспільства.

Серед тих, хто має власну думку, переважає скептицизм щодо тези про обов'язок відчувати провину:

у листопаді 2025 року **38%** відповіли «ні» (у порівнянні з **36%** у лютому 2024 року та **37%** у грудні 2024 року). Втім відсоток відповідей «так» залишається низьким і практично незмінним: **10%** у листопаді 2025 року (у порівнянні з **9%** у лютому та грудні 2024 року).

Демографічні відмінності показують, що молодші покоління менше цікавляться цим аспектом історії або менше про нього знають. Поглиблена дискусія на цю тему могла б сприяти повнішому розумінню нашого спільного минулого та формуванню більш збалансованих думок щодо польсько-українських відносин.

↓ ГРАФІК 23:

Чи були в історії відносин між Польщею та Україною у XX столітті якісь події, які б змусили поляків відчувати провину перед українцями сьогодні?

Лютий 2024

Грудень 2024

Листопад 2025

■ Так

■ Ні

■ Не знаю

Війна в Україні призвела до того, що поляки висловлюються про Україну та її історію частіше ніж будь-коли раніше. Однак аналіз висловлювань учасників досліджень у фокус-групах показує, що історичні знання поляків фрагментарні, вибіркові та панівними в них

є повторювані теми, особливо ті, що стосуються Волині та постаті Степана Бандери.

Історія України постає в розмовах не як зв'язна послідовність подій, а як мозаїка сімейних історій, почуттів фактів та важких емоцій.

Мотив, що найчастіше повторюється у висловлюваннях респондентів це переконаність, що знання поляків про польсько-українські відносини є поверховими.

Кожен чув, що щось таке сталося, але, можливо, крім наших батьків чи бабусь і дідусів, то точно ніхто не знає, про що йдеться.

(Люблін, старші особи)

Це ті знання, які значною мірою передаються неформально – усно, переважно в сім'ях. Респонденти визнають, що українська історія майже була відсутня в їхньому шкільному досвіді, через що Волинь стала базовою точкою відліку в оповідях про польсько-українські відносини. У висловлюваннях ця тема регулярно повторюється як вісь, навколо якої будується історична свідомість щодо України; частина осіб також посилається на сімейні історії, що передаються з покоління в покоління.

Тож для багатьох респондентів Волинь – це не сухий факт з підручника, а емоційна спадщина, яка впливає на сучасне сприйняття українців та оцінку відносин між державами. Також суттєвим є те, що опитувані особи часто підкреслюють інституційну відповідальність: на їхню думку, формування справжніх історичних знань не є виключно завданням суспільства, а вимагає також послідовних дій з боку обох держав – польської та української.

Це просто прибрали під килим. Про це не говорять.

(Лович, молодші особи)

Якщо не визнають, що така була їх історія, не буде й порозуміння.

(Люблін, старші особи)

Одна з найчастіше озвучуваних тем є постать Степана Бандери. Респонденти впізнають це прізвище, але їхні знання про його роль дуже обмежені:

Так само як і той Бандера... до кінця не знають, що там сталося, а для українців він новий герой.

(Лович, молодші особи)

Багато осіб підкреслює, що в Польщі Бандера функціонує майже виключно як символ злочину, тоді як в Україні він має інший, складніший статус, що породжує непорозуміння та відчуття відсутності спільного наративу. Респонденти відкрито визнають, що в польській системі освіти історія України не викладалася, окрім фрагментарної інформації з періоду до поділу Речі Посполитої.

Про це у школі взагалі не говорилося.

(Лович, молодші особи)

Ніхто не пояснив нам, звідки взялася та Україна і яка її історія.

(Вроцлав, молодші особи)

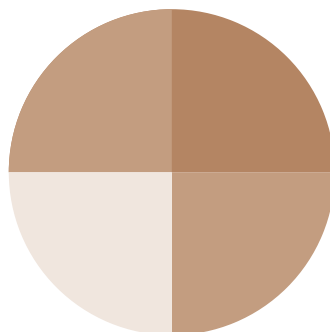
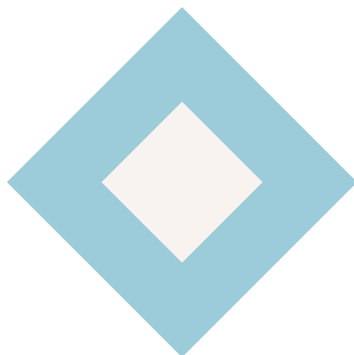
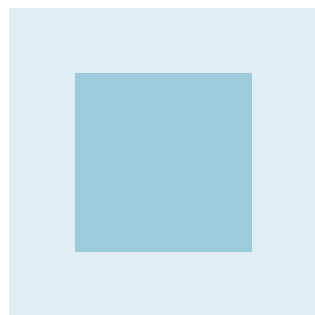
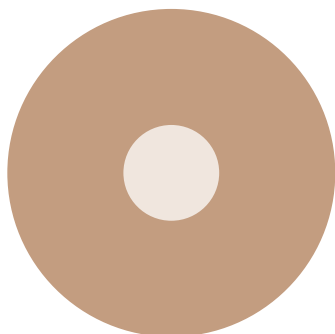
В результаті багато поляків сприймають Україну переважно крізь призму її совєцького минулого, травми Волині, сучасної війни з Росією, а також досвіду міграції та присутності українських робітників у Польщі. Тоді як глибокі знання про українську політичну культуру, національні рухи, складність історії XX століття та польсько-українські відносини в різні епохи зустрічаються набагато рідше.

Респонденти підкреслюють, що нестача ретельної історичної освіти сприяє ситуації, коли емоції підмінюють факти. Це особливо чітко видно стосовно ненадання згоди на ексгумацію жертв волинської різанини, що відбувалося раніше: для багатьох опитаних осіб це питання стає не лише історичною проблемою, а й випробуванням на надійність та наміри сучасної України.

Диференціація між поколіннями також прослідковується як фон: старші особи частіше покладаються на сімейні оповіді та емоційні спогади, тоді як молодші частіше заявляють про відсутність базової зорієнтованості в історії польсько-українських відносин. Таке розшарування сприяє напруженості не лише в діалозі між народами, але й всередині польського суспільства – у суперечках щодо того, як інтерпретувати минуле та яку стратегію співпраці з Україною слід прийняти сьогодні.

Інтеграція України з НАТО та ЄС

Думки поляків щодо членства України в Європейському Союзі чітко диференційовані, а у порівнянні з 2024 роком спостерігається зниження підтримки та зростання скептицизму.

В сегменті підтримки зменшується число як безумовних, так і умовних відповідей щодо членства. **15%** респондентів вважають, що Україна має бути прийнята до ЄС, оскільки цього вимагає безпека Європи (зниження з **19%** у лютому та грудні 2024 року). Умовна підтримка також послаблюється: **20%** респондентів висловлюють підтримку для прийняття України після виконання критеріїв (зниження з **23%** у грудні 2024 року та **28%** у лютому 2024 року). Третій варіант – прийняття України після виконання критеріїв

та розв'язання проблем з Польщею у площині історії й економіки – підтримують **17%** (у порівнянні з **21%** у грудні 2024 року та **16%** у лютому 2024 року). Водночас відсоток противників приєднання збільшився до **25%** (з **19%** у грудні 2024 року та **16%** у лютому 2024 року), тоді як відсоток тих, хто не визначився, зріс до **23%** (у порівнянні з **18%** у грудні 2024 року та **20%** у лютому 2024 року).

У 2025 році ентузіазм щодо членства України в ЄС явно слабшає з одночасним посиленням скептичного та стриманого ставлення. Картина стає більш поляризованою, і акцент зміщується з проінтеграційних аргументів на підрахунок витрат для Польщі.

↓ ГРАФІК 24:

Чи повинна Польща підтримувати членство України в Європейському Союзі?

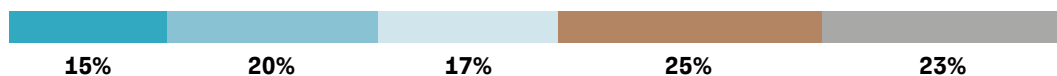
Лютий 2024

Грудень 2024

Листопад 2025

Так, бо цього вимагає безпека Європи

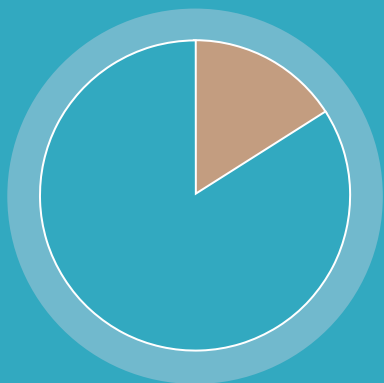
Так, щойно Україна відповідатиме критеріям

Так, щойно Україна відповідатиме критеріям і вирішить свої проблеми з Польщею у сфері історії і економіки

Ні, бо це лише зашкодить Польщі

Не маю власної думки

Чи повинна Польща
підтримувати членство
України в Європейському Союзі?

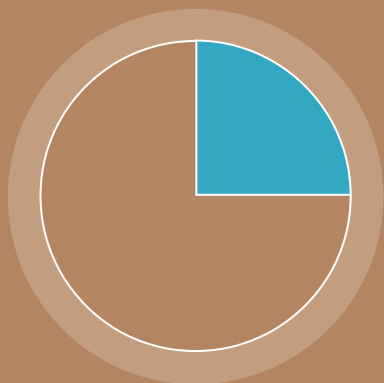
Лютий 2024

*Ні, бо це лише
зашкодить Польщі*

16%

Чи повинна Польща
підтримувати членство
України в Європейському Союзі?

Листопад 2025

*Ні, бо це лише
зашкодить Польщі*

25%

Більшість поляків все ще висловлює підтримку для членства України в НАТО, але перевага прихильників над противниками явно зменшується. Одночасно відсоток тих осіб, які не визначилися, зростає.

Між груднем 2024 року та листопадом 2025 року загальна підтримка впала з **59%** до **52%**. Найсильніше знизилася безумовна підтримка – «тому що це найкращий спосіб стримати Росію» – з **26%** до **20%**. Інший варіант – «так, за умови закінчення війни з Росією та укладення миру» – схвалюють **33%**, тобто майже такий самий відсоток осіб як і роком раніше, що все ще становить найбільшу частину відповідей в сегменті підтримки.

Паралельно зростає скептицизм: відсоток відповідей «ні» зріс з **18%** у грудні 2024 року до **24%**

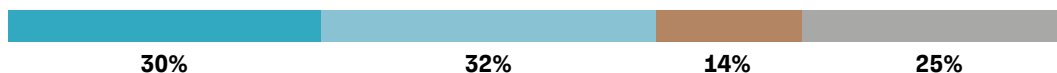
у листопаді 2025 року. **25%** осіб не мають власної думки (зростання з **22%**).

Відтак все вказує на зміну настроїв: безумовна підтримка зменшується, переважає ставлення, яке узалежнює членство від закінчення війни. Одночасно дедалі сильніше наголос ставиться на скептицизмі та побоюваннях, пов'язаних з потенційним приєднанням України до НАТО. Дивлячись узагальнюючи на результати, які стосуються ЄС та НАТО, можна побачити дедалі більшу стриманість поляків, які все ще підтримують інституційне зближення України із Заходом, але стають дедалі чутливішими до реальних чи потенційних загроз.

↓ ГРАФІК 25:

Чи повинна Польща підтримувати членство України в НАТО?

Лютий 2024

Грудень 2024

Листопад 2025

■ Так, безумовно, бо це найкращий спосіб зупинити Росію

■ Так, за умови, що війна з Росією закінчиться і буде укладено мир

■ Ні

■ Не маю власної думки

Дослідження фокус-груп також показують, що підтримка майбутнього членства України в ЄС та НАТО послаблюється та супроводжується застереженнями. Війна призвела до того, що питання вступу України до обох організацій потрапило до основного річуща публічних дебатів. При цьому аналіз висловлювань респондентів показує, що поляки міркують про інтеграцію України одночасно прагматично, емоційно та стратегічно. На фоні роздумів про європейські цінності насамперед часто виникає питання про безпеку Польщі.

У багатьох висловлюваннях приєднання України до НАТО представлено як зміцнення польської безпеки. Респонденти прямо заявляють про це:

В інтересах Польщі, щоб Україна перемогла і була на нашому боці.

(Вроцлав, молодші особи)

Поки у них з нами спільний фронт, Росія не наблизиться до кордону.

(Вроцлав, молодші особи)

У цьому розумінні сильна, прозахідна Україна виступає буфером, а її закріплення в НАТО мало б обмежити ризик перенесення російського тиску безпосередньо на Польщу. Одночасно виникає чітка спрямованість, яка стосується побоювань: частина респондентів розглядають членство України в НАТО не лише як захисний щит, але також як потенційний чинник, що збільшує ризик конфронтації з Росією. Сумніви частіше висловлюються особами старшого віку та тими, хто більш скептично ставиться до Заходу.

Думки щодо членства України в Європейському Союзі зазвичай нюансовані та частіше пропускаються через фільтр економічного досвіду. З одного боку, з'являється аргумент близькості та необхідності постійного закріплення України на Заході:

Вони наші сусіди, вони повинні бути з нами, а не проти нас.

(Ряшів, змішана вікова група)

Нехай приєднуються до Європи, бо це краще для всіх.

(Вроцлав, молодші особи)

З іншого боку, у висловлюваннях знову лунають занепокоєння щодо витрат на інтеграцію та наслідків економічної конкуренції, особливо серед аграріїв, малого бізнесу та мешканців менших населених пунктів. У цих групах приєднання України до ЄС буває сприймається не як символічна справа, а як реальна зміна економічних умов, яка може підірвати місцеві інтереси та відчуття стабільності.

Зерно – це окрема тема. Якщо вони вступлять до Євросоюзу, вони нас ним засиплять.

(Лович, старші особи)

Конкуренція буде величезною, і ми вже ледве зводимо кінці з кінцями.

(Лович, старші особи)

Респонденти висувують аргументи щодо потенційних витрат на приєднання України до ЄС. Вони вказують на конкурентну перевагу українського сільськогосподарства (нижчі витрати на виробництво та масштаби), можливість посилення тиску на ринок праці, занепокоєння щодо перерозподілу субсидій ЄС, а також конкуренцію з боку великих суб'єктів господарювання з України.

Одночасно в багатьох висловлюваннях членство України в ЄС представлено як шанс на упорядкування відносин, особливо щодо кордонів, перевезень та торгівлі, шляхом встановлення для обох сторін одного регуляторного режиму. Цей прагматичний аргумент викладено у висловлюванні:

Коли вони будуть у Євросоюзі, то принаймні застосовуватимуться ті самі правила.

(Люблін, молодші особи)

Повторюваною темою є переконання, що інтеграція України із західними структурами має бути за певних умов. Респонденти вказують на корупцію, слабкі інституції, проблеми з верховенством права, адміністративний хаос та відсутність прозорості як на перешкоди, які Україна має реально вирішити перед вступом.

Спочатку їм потрібно вивести у себе корупцію, бо там усе робиться на договірнях.

[Люблін, молодші особи]

У цьому сенсі опитувані особи не відкидають саму ідею інтеграції; навпаки, багато хто визнає її стратегічне та цивілізаційне обґрунтування. Однак вони підкреслюють, що підтримка не є безумовною: приєднанню мають передувати глибокі реформи та надійне впровадження стандартів.

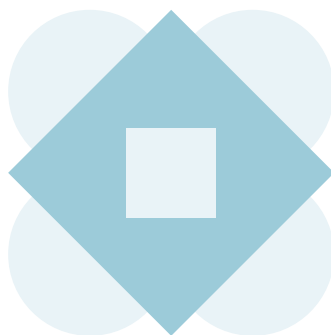
Тема інтеграції не функціонує у вакуумі. Для частини респондентів сприйняття України має сильну прив'язку до історичної пам'яті — зокрема, стосовно Волині та спору щодо ексгумації. Висловлювання наводять на думку про те, що українське ставлення до історичних питань спрацьовує як тест намірів, навіть якщо воно формально не вказується як умова вступу:

Якщо не визнають, що така була їх власна історія, то не буде й порозуміння.

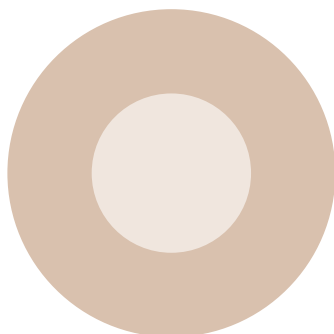
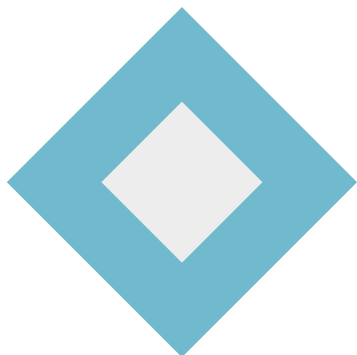
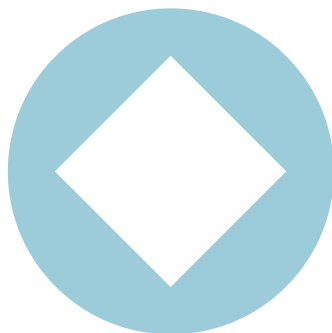
[Люблін, молодші особи]

Це не означає, що респонденти ставлять у пряму залежність членство України в ЄС чи НАТО від історичного переосмислення. Однак очевидно, що емоційний контекст пам'яті впливає на рівень довіри й, отже, на готовність підтримувати інтеграцію.

У загальному, з висловлювань на фокус-групах складається у цілісну картину ставлення, яке можна описати формулюванням «так, але»: членство України в НАТО буває сприймається як зміцнення безпеки Польщі, але паралельно воно породжує побоювання щодо ескалації та ризику втягування в конфлікт. Європейська інтеграція вважається логічною, якщо їй передуватимуть реформи в Україні та врегулювання сільськогосподарських та економічних питань, які сьогодні викликають найбільші конкурентні страхи. Для багатьох респондентів Україна належить до західного світу; тому предмет спору полягає не в самому принципі, а у швидкості, умовах й гарантіях: не «чи», а «коли та на яких умовах».

Спільні інтереси та суперечки

Війна в Україні призвела до того, що польсько-українські взаємини стали однією з найважливіших тем публічної дискусії. У фокус-групових дослідженнях респонденти описують дві держави, які попри географічну близькість та спільні загрози, залишаються втягнутими в численні напружені ситуації та потенційно суперечливі інтереси. Окрім солідарності, вони також помічають розширення поля для потенційних економічних, суспільних та символічних конфліктів, які у майбутньому можуть впливати на стан співпраці.

Одночасно дані з опитування показують чітку зміну у сприйнятті спільних інтересів. Між груднем 2024 року та листопадом 2025 року переконаність

у тому, що Польщу та Україну поєднують спільні сфери співпраці, значно зросла. Частка відповідей «так, їх багато» зросла з 13% до 22%, а «так, хоча їх небагато» – з 10% до 20%. Тож сукупно відсоток ствердних відповідей зріс з 23% до 42%.

Водночас частка негативних та невизначених відповідей зменшилася. Відповіді «ні» зменшилися з 36% до 28%, а відповіді «важко сказати» – з 42% до 30%. У порівнянні з кінцем 2024 року, респонденти частіше вбачають спільні польсько-українські інтереси та рідше заявляють про відсутність таких зв'язків або відсутність власної думки.

↓ ГРАФІК 26:

Інтереси, що пов'язують Польщу та Україну

Лютий 2024

Грудень 2024

Листопад 2025

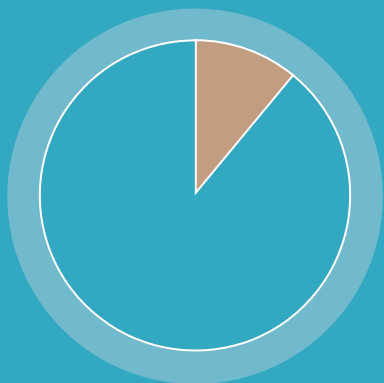

- Так, їх багато

Ні
- Так, хоча їх небагато

Важко сказати

Інтереси, що пов'язують Польщу
та Україну

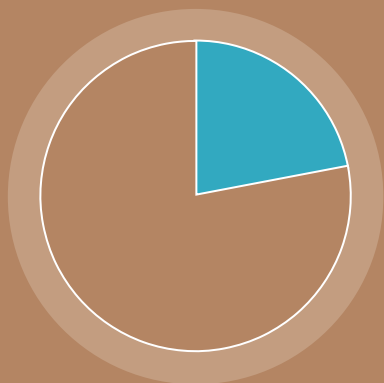
Лютий 2024

Так, їх багато

11%

Інтереси, що пов'язують Польщу
та Україну

Листопад 2025

Так, їх багато

22%

Зростання усвідомлення спільності інтересів супроводжується тим, що більш повсюдна увага звертається на суперечки. Ефектом стає те, що польсько-українські відносини дедалі більше здаються респондентам складними, як багатонадійними з огляду на можливу корисність, так і обтяженими реальною напруженістю.

Між груднем 2024 року та листопадом 2025 року усвідомлення наявності непорозуміння у польсько-українських відносинах значно зросло. Відсоток відповідей «так, їх багато» зріс з **17%** до **30%**, а «так, але

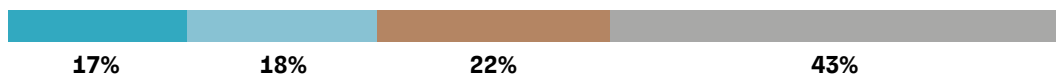
їх небагато» — з **15%** до **31%**. Тож сукупно кількість ствердних відповідей зросла з **32%** до **61%**.

Водночас зменшилася частка осіб, які не бачать суперечок, та тих, хто не може визначити позицію. Відповідь «ні» зменшилася з **23%** до **8%**, а відповідь «важко сказати» — з **46%** до **31%**. Це вказує на те, що думки стають більш обґрунтованими: відсутність думки декларується рідше, а теза про те, що напруженість у стосунках є реальним і постійним елементом образу ситуації, частіше отримує схвалення.

↓ ГРАФІК 27:

Чи бачите ви якісь суттєві непорозуміння у польсько-українських відносинах?

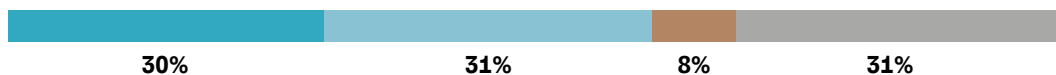
Лютий 2024

Грудень 2024

Листопад 2025

■ Так, їх багато

■ Ні

■ Так, але їх небагато

■ Важко сказати

Під час дискусій у фокус-групах широко коментувалася тема спільних інтересів та конфліктів.

Серед респондентів з'являється відчуття того, що Польща та Україна мають фундаментальний спільний інтерес у стримуванні російського імперіалізму.

В інтересах Польщі, щоб Україна виграла цю війну.

(Вроцлав, молодші особи)

Вони тримають Росію якнайдалі від наших кордонів.

(Вроцлав, молодші особи)

Цей наратив об'єднує обидві країни більше, ніж будь-що інше. Спільний супротивник сприяє співпраці. Стабільна та суверенна Україна сприймається як буфер, що захищає Польщу.

Респонденти зазначають, що масова міграція з України створює не лише виклики, а й переваги для польської економіки.

У мене є сусіди, які працюють. Вони чесно працюють, хочуть тут жити та працювати.

(Лович, молодші особи)

Я бачив українців, які справді намагаються влитися та працювати на себе.

(Лович, старші особи)

Українські працівники, за оцінкою багатьох респондентів, допомагають заповнювати кадрові прогалини, особливо в будівництві, торгівлі та секторі послуг. Для частини опитаних осіб це є наочним прикладом спільних інтересів, особливо в менших містах, де дефіцит робочої сили відчувається найбільш гостро.

Питання зерна часто повторюється у висловлюваннях як символ реальної економічної проблеми в польсько-українських відносинах, що безпосередньо б'є по інтересах польських аграріїв. Потік дешевого зерна з України пов'язується з ціновим тиском та ризиком втрати доходів. У цьому розумінні спір має суто матеріальний характер — він стосується конкретних витрат та відчуття неординарних прямих конкуренцій.

Висловлювання учасників також демонструють, що політика та історична пам'ять залишаються тісно перепленими у способі інтерпретування відносин з Україною. Минуле, як віддалене, так і досвід XX століття, все ще залишається живим і впливає на оцінку сучасних дій. Респонденти часто говорять про історію як про незавершену справу та висловлюють переконання, що політики з обох сторін — польської та української — уникають послідовного, чесного обговорення складних питань.

Це просто прибрали під килим. Про це не говорять.

(Лович, молодші особи)

З'ясування того, що сталося, дозволить нам думати наперед.

(Лович, молодші особи)

Якщо не визнають, що така була їх історія, не буде й порозуміння.

(Люблін, молодші особи)

Одночасно частина учасників підкреслює, що історія не повинна визначати майбутнє за умови, що з боку політиків з'явиться готовність відкрито її обговорити. У висловлюваннях повторюється переконання, що з'ясування того, що було є умовою для побудови довіри та подальшої співпраці, тоді як «прибирання історії під килим» має зворотну дію: робить стійкою невизначеність, посилює підозрілість та підживлює емоції.

Респонденти описують історичну політику як занедбану сферу. Критика стосується як польської сторони, яку сприймають як незгуртовану та таку, що не говорить в один голос, так і української сторони, яка, на думку частини опитаних осіб, плекає наративи, несумісні з польською вразливістю. У цьому контексті політика щодо України стає для респондентів не лише питанням поточних інтересів, а й іспитом відповідальності та зрілості політичного класу.

Рівень знань про питання ексгумації та поховання жертв Волинської різанини залишається радше поверхневим, хоча у порівнянні з груднем 2024 року видно невелике зростання заявленої обізнаності з цієї теми. У листопаді 2025 року найбільша частина респондентів (52%) надала відповідь: «Так, я чув/чула про це, але

не маю достеменних знань» (у порівнянні з **49%** у грудні 2024 року). Відсоток тих осіб, хто заявляє про дуже хороші знання з цієї теми, й надалі становить меншість, але також зростає: з **17%** до **20%**. Одночасно частка тих, хто ніколи не чув про цю справу, зменшується – з **24%** до **17%**. Відсоток відповідей «важко сказати» залишається стабільним (**12%**).

Демографічний аналіз показує, що чоловіки частіше, ніж жінки, заявляють про дуже хорошу обізнаність

з цією темою (**28%** проти **12%**). У віковому поділі найвищу обізнаність проявляють особи віком 45–65 років (**27%**), тоді як наймолодші респонденти, віком 18–24 роки, декларують найнижчу обізнаність у цьому питанні (**14%**). Тема ексгумації та поховання жертв більш відома старшим віковим групам, що ймовірно слідує з більшої зацікавленості історією.

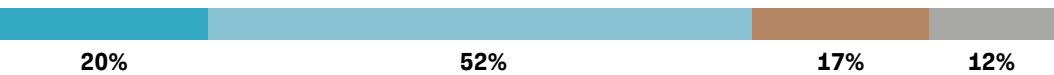
↓ ГРАФІК 28:

Обізнаність з питанням ексгумації та поховання польських жертв Волинської трагедії

Грудень 2024

Листопад 2025

- Так, я дуже добре знаю цю тему
- Так, я чув/чула про це, але не маю достеменних знань про цю тему

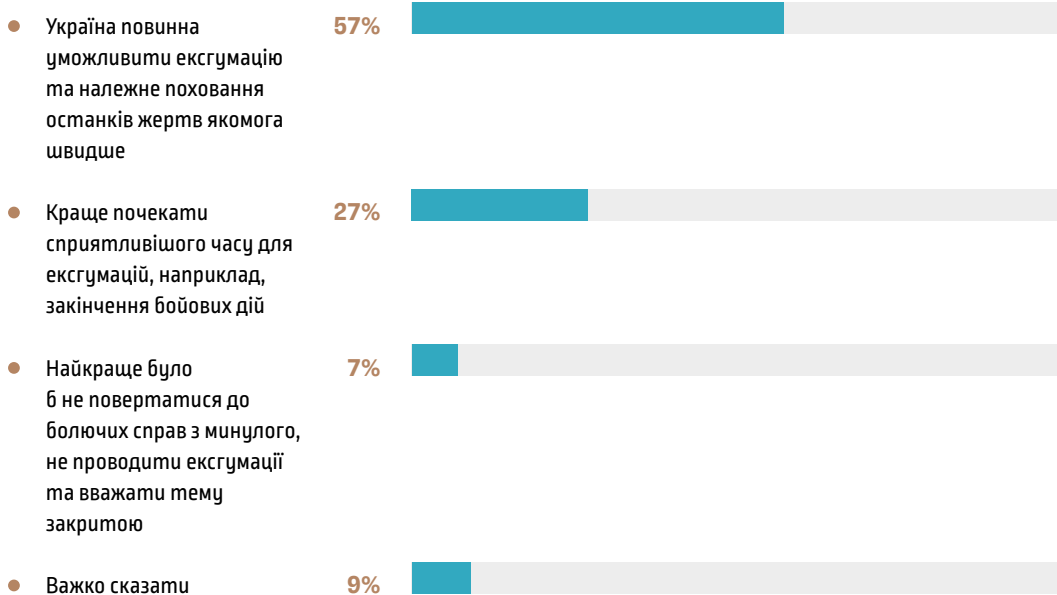
- Я про це не чув/чула
- Важко сказати

Опитані особи дають чіткий сигнал, що питання ексгумації та належного поховання жертв Волині залишається для них важливим, все ще невирішеним питанням, яке, на їхню думку, Україна повинна вирішити якомога швидше. Лише невелика частина респондентів погоджується на відкладення цього питання в часі, а ставлення, що полягає у закритті теми без ексгумації є маргінальним явищем. Питання, що стосуються історичної пам'яті, суттєвим чином формують очікування щодо польсько-українських відносин.

Більшість опитаних осіб очікують, що Україна вживе заходів щодо цього питання: **57%** вважають, що Україна повинна якомога швидше уможливити ексгумацію та належне поховання останків жертв. **27%** підтримують відкладення ексгумації на більш сприятливий момент, наприклад, після закінчення бойових дій. Лише **7%** вважають, що до цього питання не слід повертатися та що ексгумацію не слід проводити, тоді як **9%** не мають власної думки з цього приводу.

↓ ГРАФІК 29:

Що має зробити Україна у питаннях ексгумації та поховання польських жертв Волинської трагедії?

Для багатьох учасників дослідження волинський злочин — це не просто далека історія, а сімейна травма, яка постійно повертається, особливо коли йдеться про співпрацю між Польщею та Україною.

Це прибрано під килим. Немає жодного переосмислення історії.

[Лович, молодші особи]

Респонденти висловлюють відчуття, що питання ексгумації та поховання жертв Волині залишається невирішеним, а українська держава, на їхню думку, уникає чіткої позиції.

Це ні туди, ні сюди, тільки історію не чіпають, це просто замовчується.

[Люблін, старші особи]

Частина осіб відкрито говорить, що відсутність згоди України на ексгумації є для них однією з найсерйозніших гарячих точок у польсько-українських відносинах.

Якщо не визнають, що така була їх історія, не буде й порозуміння.

[Люблін, молодші особи]

Висловлювання також демонструють, що пам'ять про Волинь часто є пам'яттю, яка передається в межах сім'ї, вона не обов'язково базується на шкільних чи загальнодоступних знаннях. Для багатьох опитаних осіб знання про Волинську трагедію є емоційними сімейними історіями.

Кожен чув, що щось таке було, але, можливо, крім наших батьків чи бабусь і дідусів, то достеменно не знають, про що йдеться.

[Лович, молодші особи]

Така фрагментарна та неповна інформація посилює відчуття несправедливості, оскільки відсутність історичної освіти не заглушає емоцій, а навпаки, посилює їх. У багатьох висловлюваннях респонденти посилюються на сімейні оповіді про жертв.

Вони вбили брата мого прадіда, мого дідуса — це згадується в розмовах.

[Вроцлав, старші особи]

Сімейні історії надають цій справі особистого виміру, в якому питання ексгумації є не просто політичним рішенням, а моральним зобов'язанням держави перед родинами жертв. Частина осіб вважає, що ставлення України до ексгумації є випробуванням зрілості цієї держави та її готовності до справжнього партнерства з Польщею:

З'ясування того, що було, дозволило б думати наперед.

[Люблін, молодші особи]

В наративах респондентів з'являється переконаність, що доки не буде відновлено право на ексгумацію та гідне поховання, польсько-українські відносини завжди будуть обтяжені «неозвученою правдою».

Для респондентів проблема ексгумації має пердусім моральний та символічний вимір, а не технічний. Це не логістичне питання, а емоційне: пам'ять про вбитих, право сімей на гідне поховання, історична справедливість та повага між народами.

Саме тому ця тема є настільки чутливою до емоцій — навіть якщо вона фігурує в публічних дебатах у тактовний або завуальований спосіб.

Оцінка польсько-українських відносин у листопаді 2025 року дещо погіршується у порівнянні з кінцем 2024 року: відсоток позитивних оцінок зменшується, частка негативних оцінок зростає, і одночасно зростає невизначеність респондентів. В результаті думки стають більш поляризованими, а попереднє переважання позитивних оцінок, помітне у грудні 2024 року – явно зменшується.

Між груднем 2024 року та листопадом 2025 року сума оцінок «добре» + «дуже добре» зменшилася з **31%** до **27%**. Водночас негативні оцінки зросли: «погано»

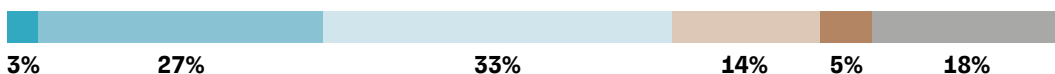
та «дуже погано» разом з **22%** до **25%**. Частка нейтральних оцінок зменшилася з **37%** до **32%**, тоді як відповідь «важко сказати» зросла з **11%** до **16%**, що свідчить про зростання складності щодо однозначної оцінки стосунків.

В результаті, у листопаді 2025 року відсоток позитивних і негативних оцінок став близьким (**27%** проти **25%**), тоді як у грудні 2024 року стосунки частіше оцінювалися позитивно (**31%** проти **22%**).

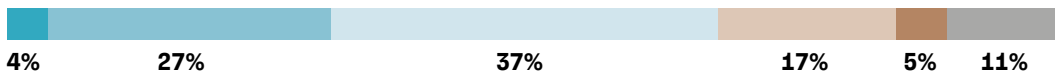
↓ ГРАФІК 30:

Як ви оцінюєте нинішні відносини між Польщею та Україною?

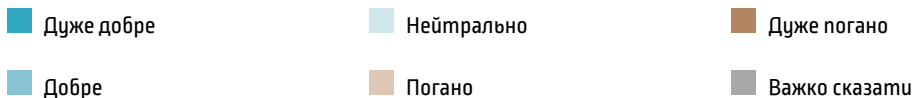
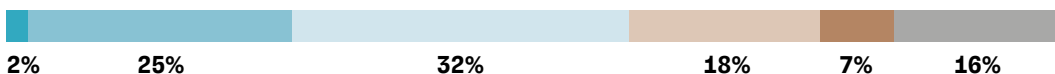
Лютий 2024

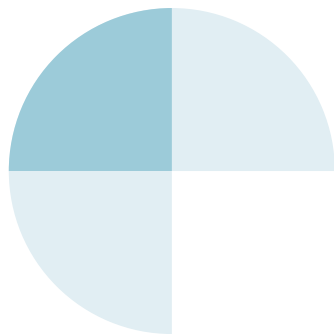

Грудень 2024

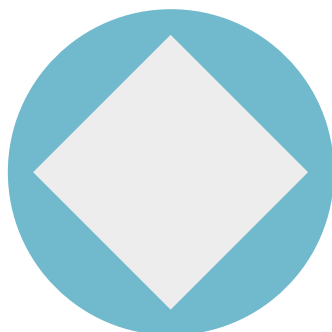
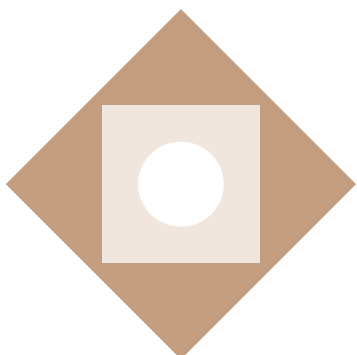
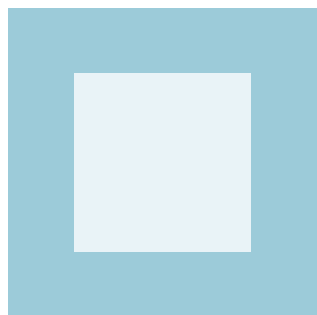
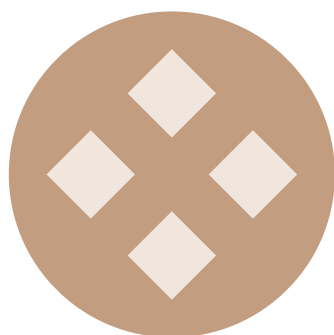

Листопад 2025

Війна

Для поляків війна в Україні стала чимось більшим, ніж драматичною подією за східним кордоном. У розмовах, які проводилися в рамках фокус-групових досліджень з'являється переконання, що конфлікт впливає на повсякденне життя, почуття безпеки, оцінку політиків і навіть на уявлення щодо майбутнього Європи. Це війна, яка стала домінувати над усім: польсько-українськими відносинами, громадськими дебатами та соціальними емоціями.

Повна перемога України викликає надію, але вона не сприймається повсюдно як реалістичний сценарій. У наративах респондентів найчастіше згадуються три варіанти: обмежена перемога України, довготривалий заморожений конфлікт та нав'язаний мир. Найгірший сценарій – поразка України – одночасно є найважливішим аргументом щодо надання підтримки Києву. Страх ескалації обмежує готовність до повної військової залученості, особливо серед старших осіб.

Перший сценарій передбачає українську перемогу, але частіше вона розуміється як моральна звиняга та збереження держави, ніж повернення всіх її територій. Поляки симпатизують Україні та захоплюються її рішучістю:

Справді, вони просто там воюють і живуть на межі.

[Ряшів, змішана вікова група]

Перемога, яка розуміється як повернення Криму, Донбасу та інших окупованих земель, багатьом особам здається віддаленою. Сильнішою є переконаність у тому, що Україна не програє та виживе завдяки власній стійкості та допомозі Заходу.

У цьому розумінні, допомога Україні часто сприймається не лише як акт солідарності, а і як частина польської стратегії безпеки.

Інший сценарій передбачає заморожування конфлікту – він є найпоширенішим у свідомості респондентів. Опитувані особи проводять аналогії з Кореєю чи Придністров'ям і говорять про це без ентузіазму, радше з відчуттям, що такою може бути політична логіка війни.

Лунають думки:

Ніхто не знає, як це закінчиться... бо там увесь час воюють.

[Вроцлав, молодші особи]

Це тягнутиметься роками.

[Люблін, молодші особи]

Як фон звучить втома від війни та її наслідків, що відчужаються в Польщі: потоку біженців, витрат на допомогу та побоювання за власні оборонні ресурси. У цьому варіанті частина опитаних осіб підтримує продовження більш збалансованої допомоги за конкретних умов.

так, але: «...щоб не роззброїти Польщу...»

[Люблін, молодші особи]

так, але: «...з чіткими правилами...»

[Вроцлав, молодші особи]

так, але: «...не безкінечно...»

[Вроцлав, старші особи]

Наступний сценарій – це нав'язаний мир і українська капітуляція. В уяві поляків це варіант, що породжує найбільший страх, оскільки він означатиме переміщення території, контрольованої імперською Росією, ближче до Польщі.

Якщо Україна впаде, ми будемо наступними.

[Вроцлав, молодші особи]

Згідно з цією логікою, допомога Україні стає не варіантом, а необхідністю. Для багатьох респондентів саме цей чорний сценарій найбільше обґрунтовує військову та політичну підтримку, оскільки він поєднує солідарність з інтересами безпеки.

Також в розмовах озвучуються менш ймовірні сценарії, такі як політичні зміни в Росії. Коли опитувані особи говорять про відхід Путіна, у їхніх відповідях домінує тверезий скептицизм, а не віра в тривалу зміну курсу:

Там і так править імперська логіка.

[Вроцлав, молодші особи]

Тому цей сценарій не є реальною основою для формування думок щодо польської допомоги. Він функціонує радше як віддалене, невизначене «що було б, якщо».

Окремою, виразно емоційною темою є ризик ескалації та розгортання війни за межами України. Поляки

побоюються, що Польща, як країна на передовій НАТО, може бути втягнута в конфлікт. Саме цей страх найчастіше стримує підтримку широкомасштабної військової допомоги, як влучно підкреслює наступний коментар:

Допомагати, але помірно, щоб не бути втягнутим у війну.
(Люблін, молодші особи)

Ескалація залишається найменш імовірним сценарієм в очах опитуваних осіб, проте найбільш емоційно навантаженим.

Розмови про закінчення війни майже завжди плавно переходять до теми польської допомоги, яка розділяє респондентів на два табори. Перший можна виокремити як: «допомагаймо, бо це в наших інтересах» — тут домінує переконання в тому, що Україна захищає нас від Росії:

Тому краще зараз відправити зброю, ніж платити власною кров'ю через пару років.
(Вроцлав, молодші особи)

Допомога потрібна, бо вони також воюють за нас.
(Ряшів, змішана вікова група)

Другий табір керується гаслом: «допомагай, але зі здоровим глуздом». У цій перспективі з'являється сильний акцент на обмеженнях з боку Польщі: бюджетних, соціальних та військових. Війна, яка триває вже надто

довго, породжує розчарування та занепокоєння щодо здатності держави зберігати допомогу на незмінному рівні; тому підтримка повинна мати межі, умови та механізми контролю.

Обидва підходи мають спільне очікування: поляки очікують конкретної стратегії, а не лише гасел про солідарність. Вони хочуть чіткої відповіді щодо того якими можуть бути наслідки допомоги, її тривалості та що Польща отримає від неї натомість.

У цьогорічному дослідженні з опитом, подібно до вимірювання думки з грудня 2024 року, сценарієм, який найбільшою мірою забезпечить тривалу безпеку Польщі респонденти найчастіше вважають допомогу України над Росією **[39%]**.

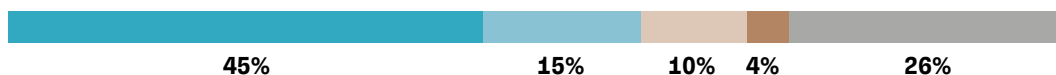
Втім незначно зросла кількість відповідей для варіанту заморожування конфлікту з одночасним збереженням незалежності України — з **21%** до **23%**. Інші сценарії також залишаються на рівнях, наближених до минулорічних. На користь відповіді щодо затягування конфлікту на виснаження схилиються **7%** респондентів, а перемога Росії залишається маргінальним вибором **[4%]**.

Результати наводять на думку про те, що поляки все ще пов'язують безпеку Польщі насамперед з однозначним успіхом України. Одночасно відносно чисельна кількість відповідей на користь заморожування конфлікту може показувати зростання невпевненості щодо можливості такого вирішення війни, а також суспільну втому від її затяжного характеру.

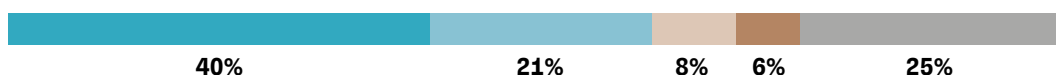
↓ ГРАФІК 31:

Потенційний розвиток ситуації в Україні, який міг би забезпечити тривалу безпеку Польщі

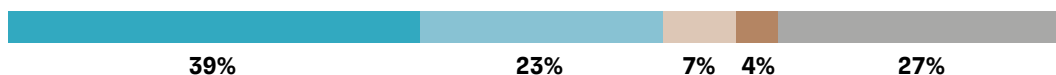
Лютий 2024

Грудень 2024

Листопад 2025

■ Перемога України, включаючи відновлення нею контролю над усією своєю територією (разом з Кримом), аби ефективно зупинити російську експансію

■ Замороження конфлікту, але Україною збережено своє незалежне державне буття, навіть ціною втрати контролю над частиною території

■ Перемога Росії, яка б дозволила стабілізувати ситуацію в регіоні

■ Не маю власної думки

■ Затяжний конфлікт на виснаження, що серйозно послаблює російський військовий потенціал і здатність до проведення експансії

10. Підсумки

Результати третьої хвилі дослідження думки поляків щодо України та польсько-українських відносин, яка тут обговорюється, демонструють зміни на багатьох рівнях. Загалом можна відмітити, що настрої польської громадської думки погіршилися: зростають критичні та скептичні думки, тоді як дух початкової мобілізації, спонтанної солідарності та готовності нести витрати без встановлення умов падає. У даних та висловлюваннях респондентів сьогодні домінують інші емоції – більше в них побоювання, стриманості, втоми та виснаження темою війни, але також дедалі чіткішого реалізму в оцінці ситуації навколо України. З них вимальовується амбівалентна, часом непослідовна картина, яку, однак, не слід інтерпретувати як відвернення польської громадської думки від України та українців.

Польська громадська думка й надалі чітко залишається на боці України, підтримує її оборонну боротьбу та розуміє значення опору Києва для безпеки Польщі. Стратегічна оцінка цих подій серед поляків дуже однакова. Наразі вона не змінюється впливом російської дезінформації, якій піддаються поляки.

Одночасно на цю стабільну стратегічну оцінку накладаються два ключові процеси, що формують новий реалізм у ставленні. Перший – це зниження віри в однозначно позитивний сценарій завершення війни. Суттєву роль тут відіграє оцінка зміни цінностей в політиці США щодо російсько-українського конфлікту. Незрозумілий перебіг так званого мирного процесу послабив переконання громадської думки в тому, що війна завершиться на умовах, вигідних для України та всього регіону. Це послаблює готовність до безумовної підтримки та посилює обережність, особливо коли на задньому плані зростає почуття безпосередніх ризиків, що загрожують безпеці Польщі. З цієї перспективи підтримка України залишається обґрунтованою в очах опитуваних осіб, але частіше формулюється

в категоріях балансу ризиків, доступних ресурсів та можливих меж залученості.

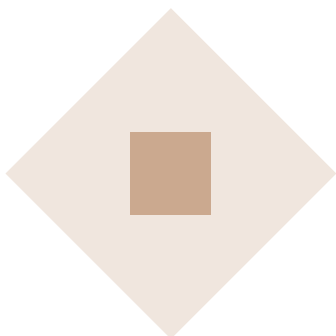
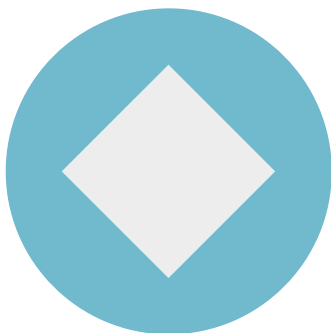
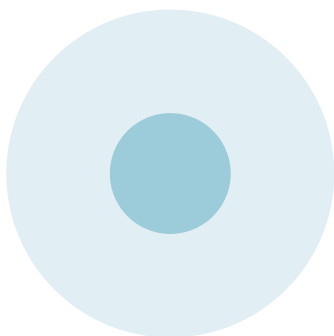
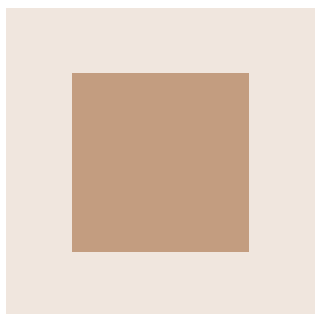
Побоювання щодо безпеки країни йдуть у парі із другим виміром нового реалізму, який стосується оцінки державної допомоги громадянам України, що перебувають у Польщі. Критичні голоси не зосереджуються виключно на самих біженцях, а насамперед на принципах підтримки: її масштабах, прозорості та контролі. У багатьох висловлюваннях озвучується очікування, щоб допомога була більш вибірковою, обмеженою чіткими критеріями та краще донесена до відома, щоб мінімізувати почуття несправедливості та ризик зловживань. Однак, здається, що у цьому питанні досягнуто апогею емоцій. З прихильністю сприймається ставлення більшості гостей з України, які працюють, навчаються та функціонують самостійно; це саме безпосередній досвід часто є вирішальним у питанні того чи зберігається підтримка допомоги, чи вона послаблюється.

Відтак, ми, здається, спостерігаємо черговий етап у процесі корекції та усвідомлення як суспільних емоцій, так і оцінок міжнародної та внутрішньої ситуації. Це добре видно у відповідях на питання про інтереси, що об'єднують і розділяють Польщу та Україну – респонденти все частіше вказують одночасно на сфери спільності інтересів та реальну економічну й політичну напруженість. Польська громадська думка протягом майже чотирьох років, які триває війна по новому переосмислює Україну, починаючи розпізнавати як шанси, так і виклики, відходячи від простої схеми з часу початку війни, що призводить того, що сприйняття взаємин стає складнішим для однозначного систематизування.

Попри зростання складності оцінок, одне залишається незмінним: Україна в польському мисленні трактується як суверенний суб'єкт. Поляки формують очікування щодо неї у питаннях політики

пам'яті та економічної співпраці, але не ставлять під сумнів її право самостійно обирати напрямок розвитку. Це стійкий фундамент, на якому можуть спиратися майбутні польсько-українські відносини, незалежно

від невизначеного подальшого перебігу війни та змін у міжнародному середовищі.

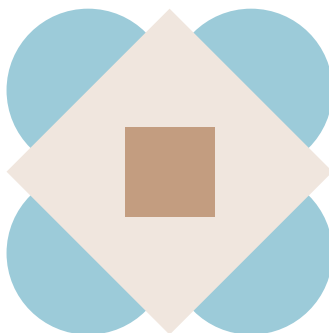

Результати третьої хвилі дослідження думки поляків щодо України та польсько-українських відносин, яка тут обговорюється, демонструють зміни на багатьох рівнях. Загалом можна відмітити, що настрої польської громадської думки погіршилися: зростають критичні та скептичні думки, тоді як дух початкової мобілізації, спонтанної солідарності та готовності нести витрати без встановлення умов падає. У даних та висловлюваннях респондентів сьогодні домінують інші емоції – більше в них побоювання, стриманості, втоми та виснаження темою війни, але також дедалі чіткішого реалізму в оцінці ситуації навколо України. З них вимальовується амбівалентна, часом непослідовна картина, яку, однак, не слід інтерпретувати як відвернення польської громадської думки від України та українців.

Центр Мєрошевського

вул. Ясна 14/16а
00-041 Варшава, Польща
www.mieroszewski.pl

Центр Мєрошевського – державна юридична особа, утворена на основі закону Сейму та діє під наглядом Міністерства культури та національної спадщини Республіки Польща. Місія Центру – ініціювати, підтримувати і здійснювати діяльність, адресовану народам Східної Європи, зокрема українцям, білорусам, грузинам і молдаванам, щоб зміцнити незалежність їхніх держав на тлі російських спроб ревізії кордонів й відновлення регіональної гегемонії, підтримувати процеси, спрямовані на побудову зрілої демократії, наблизити їх до євроатлантичних структур та розбудовувати зв'язки з Польщею. Діалог із росіянами залишається в сфері зацікавлень Центру, проте, з політичних та моральних міркувань, він обмежується особами й інституціями, які однозначно засудили російську агресію.